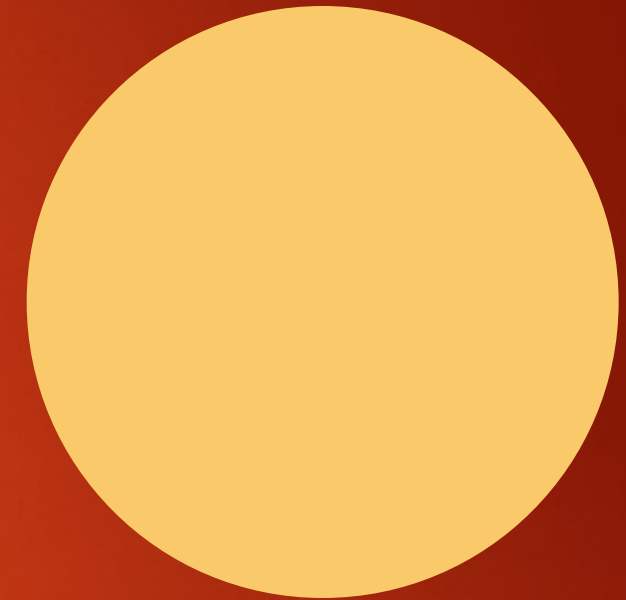
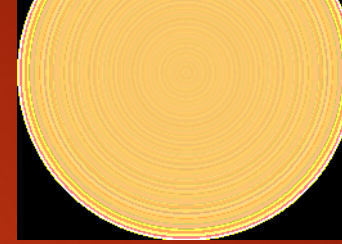

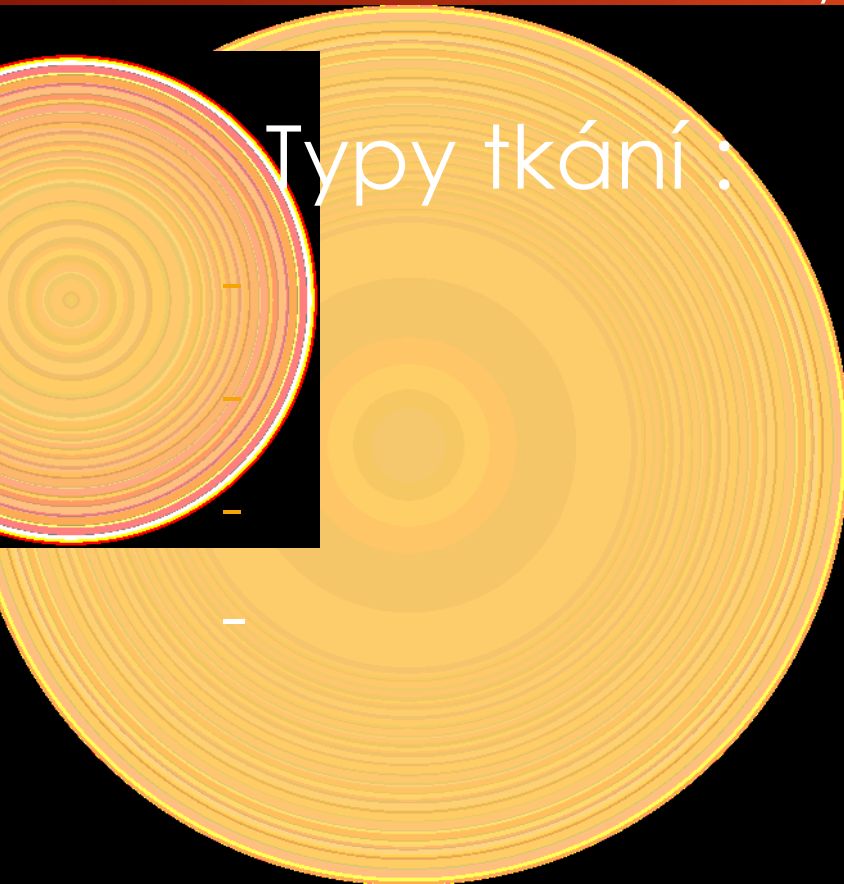
Pojivové tkáně I

VAZIVO
CHRUPAVKA

Tkáň , typy tkání

- ▶ Tkáň – soubor morfologicky podobných buněk a jejich derivátů se shodnou nebo velmi podobnou funkční specializací
- základní stavební složky orgánů lidského těla

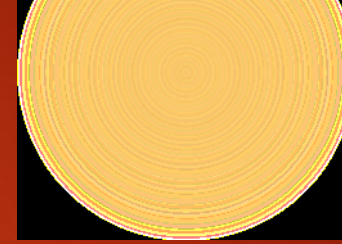

epitelová

pojivová

svalová

nervová

Pojivové tkáně

▶ stejný původ (mezenchym)

▶ stejný stavební plán :

buňky + mezibuněčná hmota

amorfní

složka vláknitá

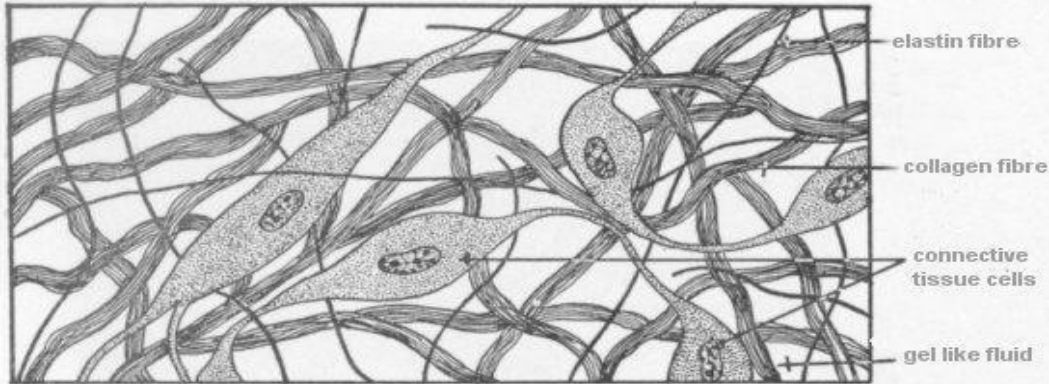
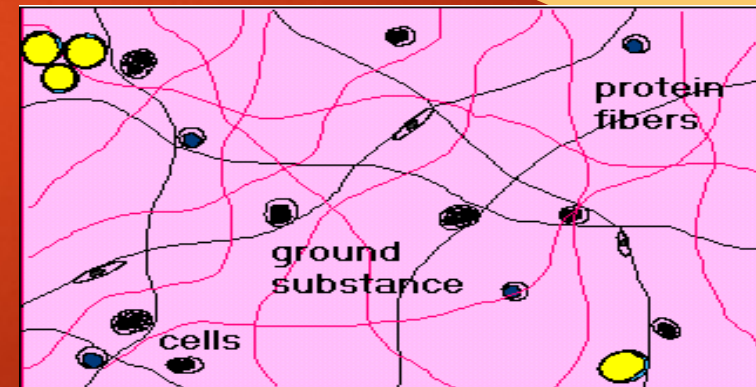
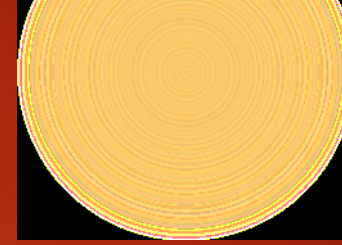

Figure 1.
connective tissue
500x enlarged

Typy pojivových tkání

▶ vazivo

▶ chrupavka

▶ kost

funkce

- mechanická, podpůrná (kost, chrupavka, některé typy vaziva)
- vitální (vazivo, kost)

Pojivové tkáně

buňky + mezibuněčná hmota

vlákna

základní hmota amorfní

Hmota amorfní:

-voda

-**glykosaminoglykany:** kys. hyaluronová, dermatan sulfát, chondroitin sulfát, keratan sulfát, heparan sulfát

-**proteoglykany**

-**glykoproteiny:** fibronektin, chondronektin, laminin, osteonektin, osteopontin

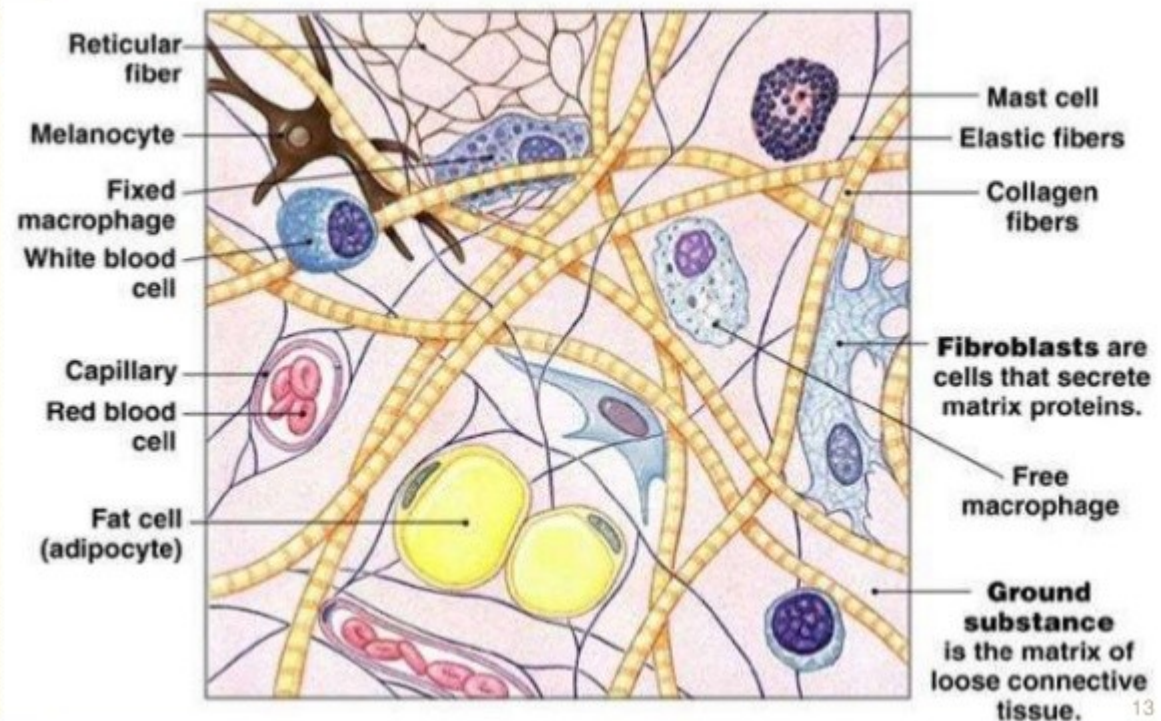
Vlákna : kolagenní, elastická, retikulární

Vláknitá složka

polypeptidové řetězce

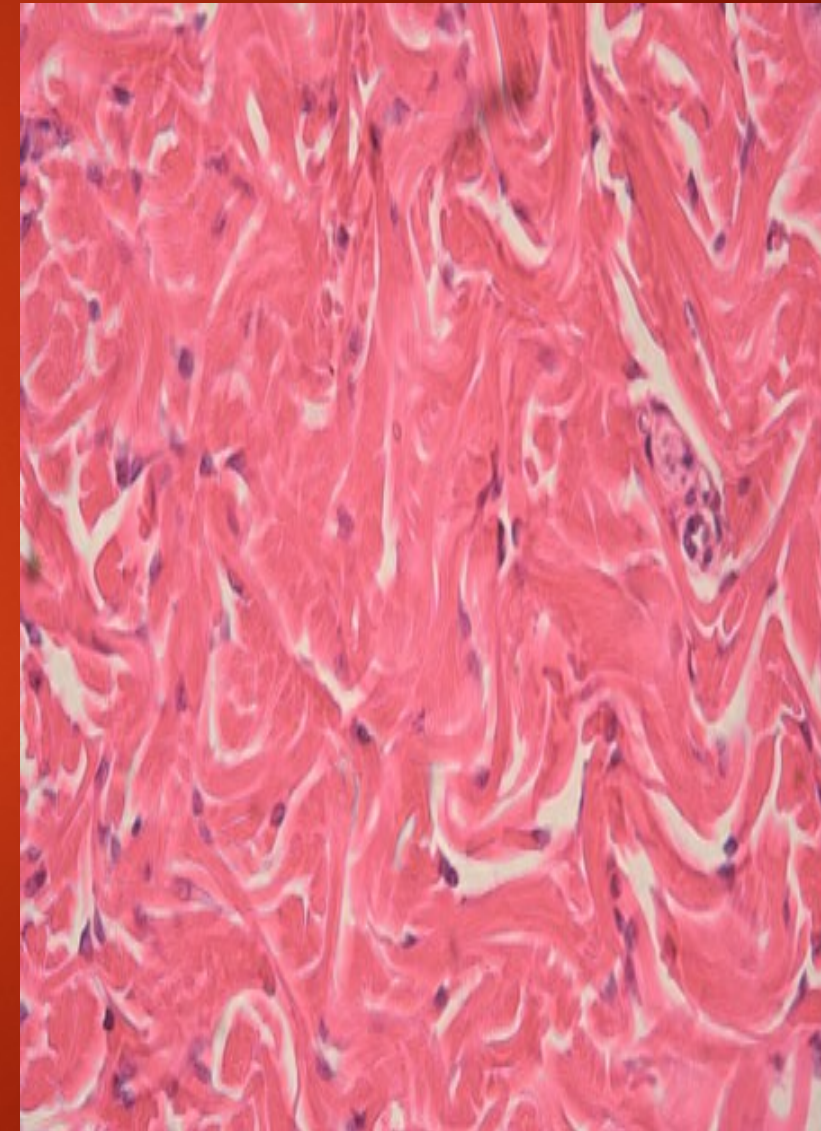
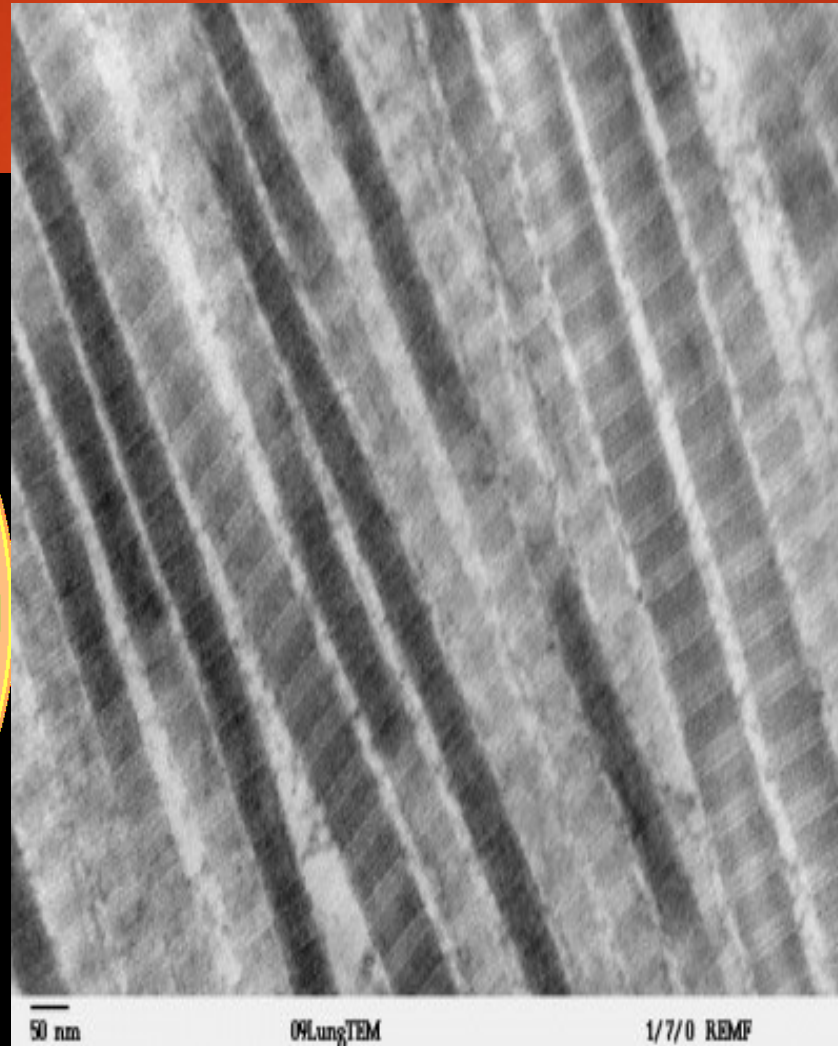
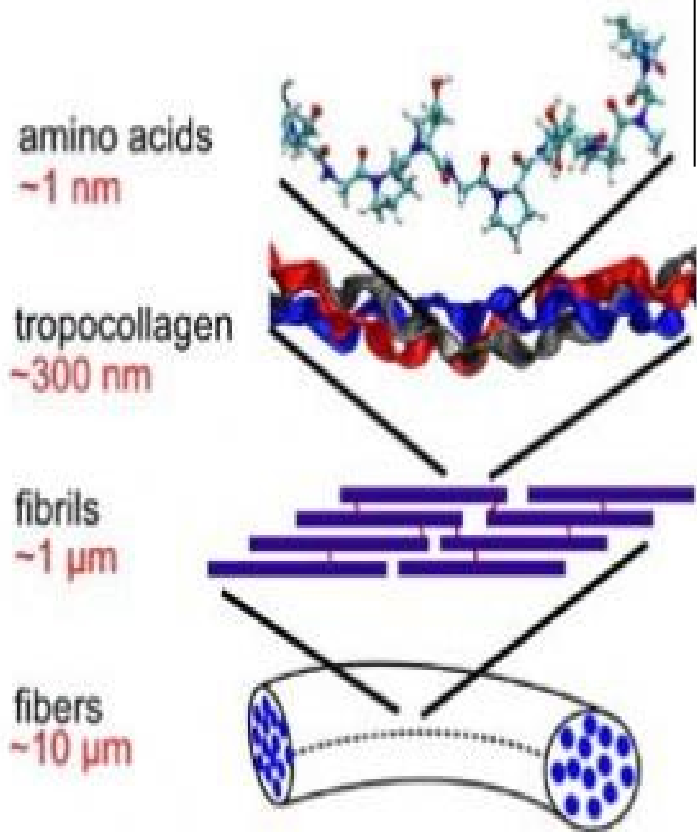
- ▶ kolagenní
- ▶ elastická
- ▶ retikulární

DIAGRAM SHOWING CELLS AND FIBRES OF CONNECTIVE TISSUE

Kolagenní vlákna

- mnoho typů kolagenů - kolagen I - nejrozšířenější, šlachy, vazy, kloubní pouzdra, kost
  - kolagen II - chrupavka, sklivec
  - kolagen III - retikulární vlákna

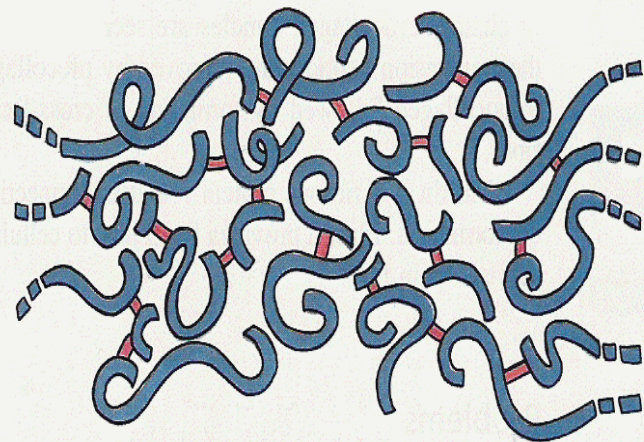

Elastická vlákna

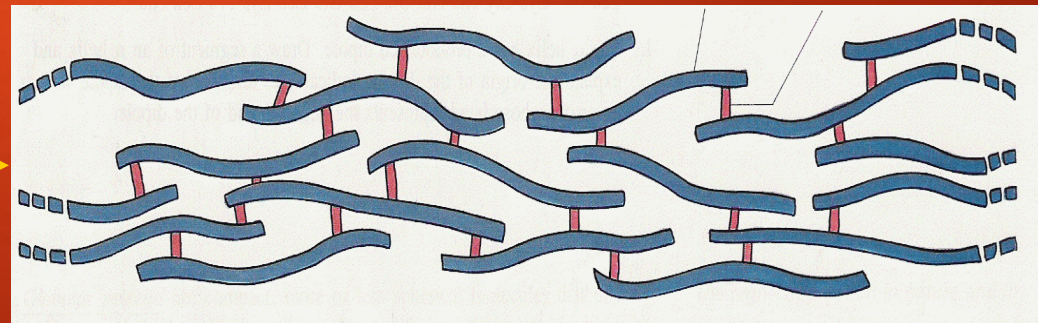
- ▶ „**žlutá**“ - tvořená elastinem - produkt fibroblastů (a ev. hladkých svalových buněk ve stěně cév)

- ▶ Elasticita - prodloužení až 1.5 x

- ▶ průkaz barvením – orcein (vínovo- hnědě)
- aldehydový fuchsin (vínovo-fialově)

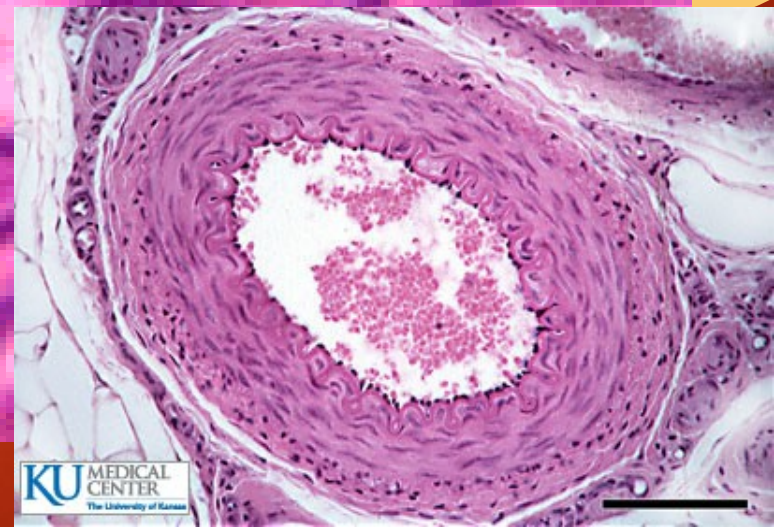
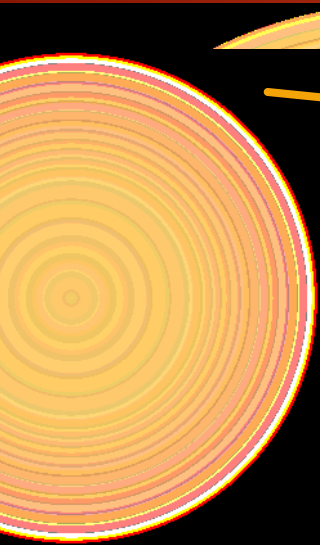
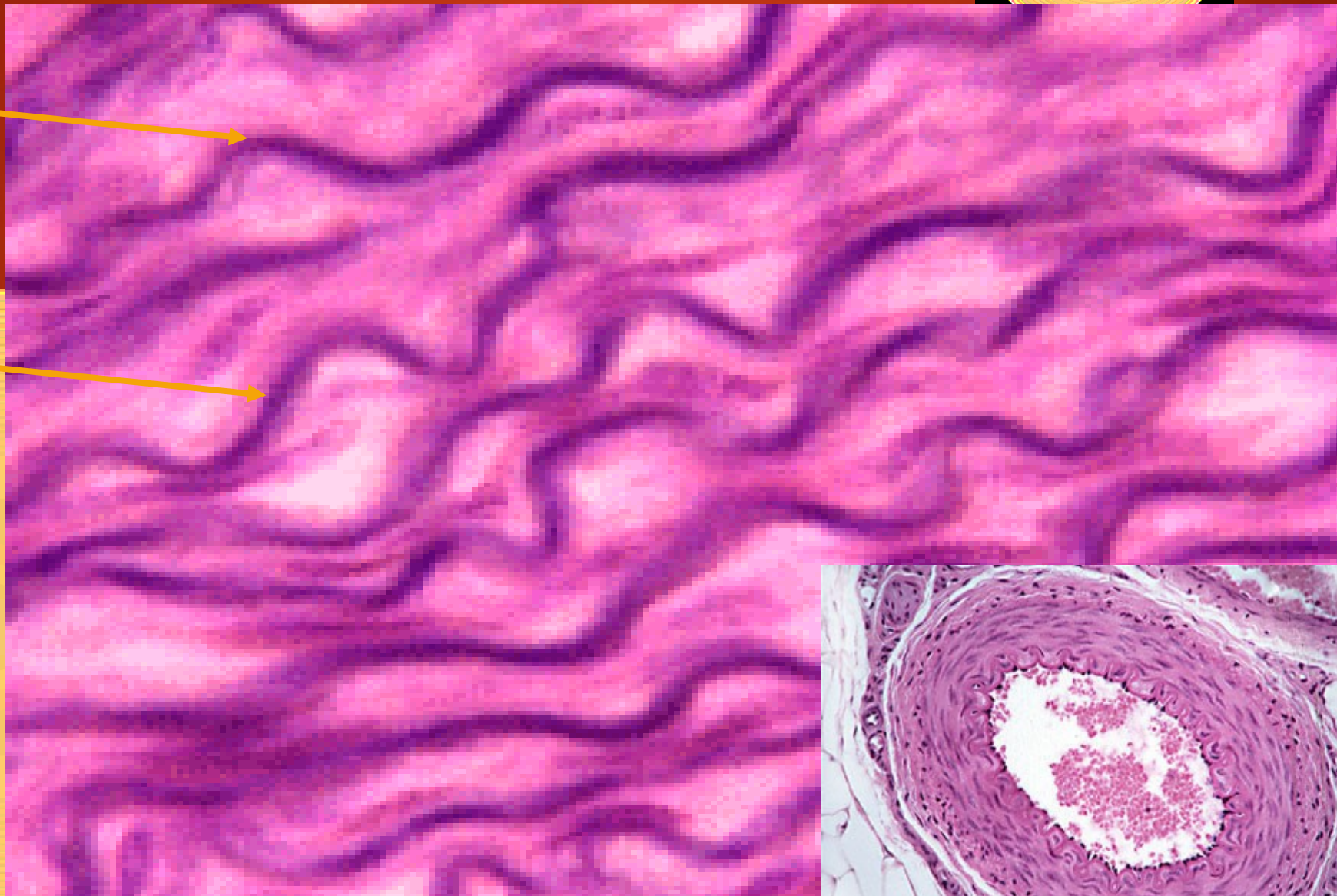
tah

uvolnění

Svazky elastických vláken (stěna arterie)

Retikulární vlákna

- ▶ kolagen III
- ▶ jemná síť (reticulum)
- ▶ výskyt – retikulární vazivo,
- intersticiální vazivo
- ▶ argyrofilie (impregnace solemi Ag)

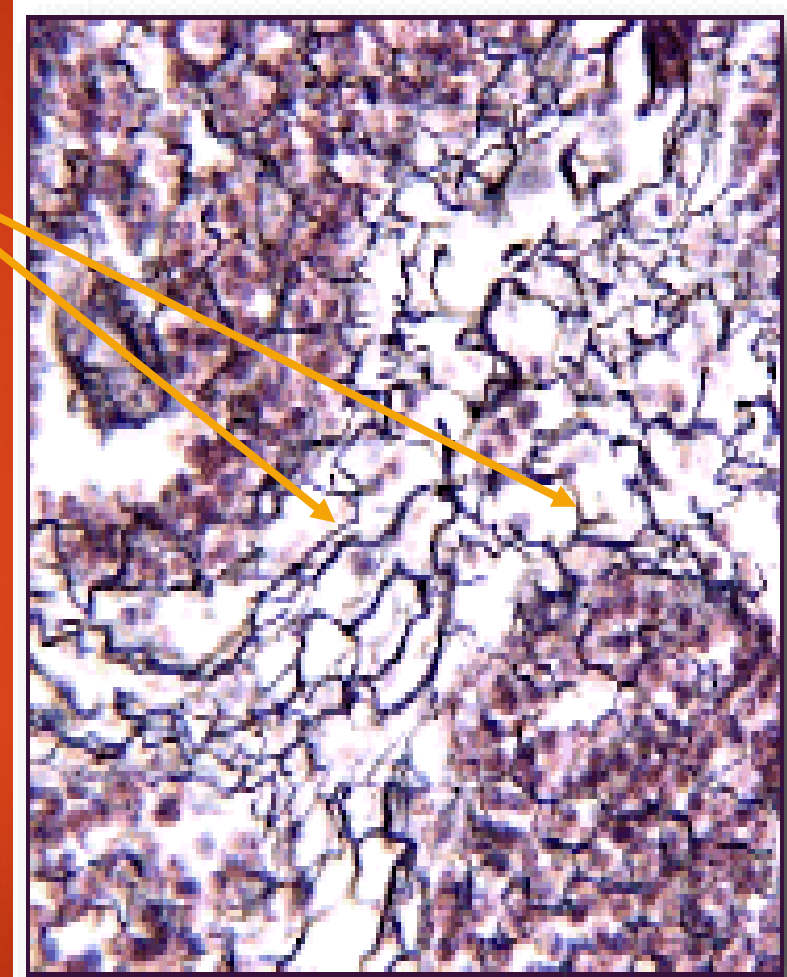
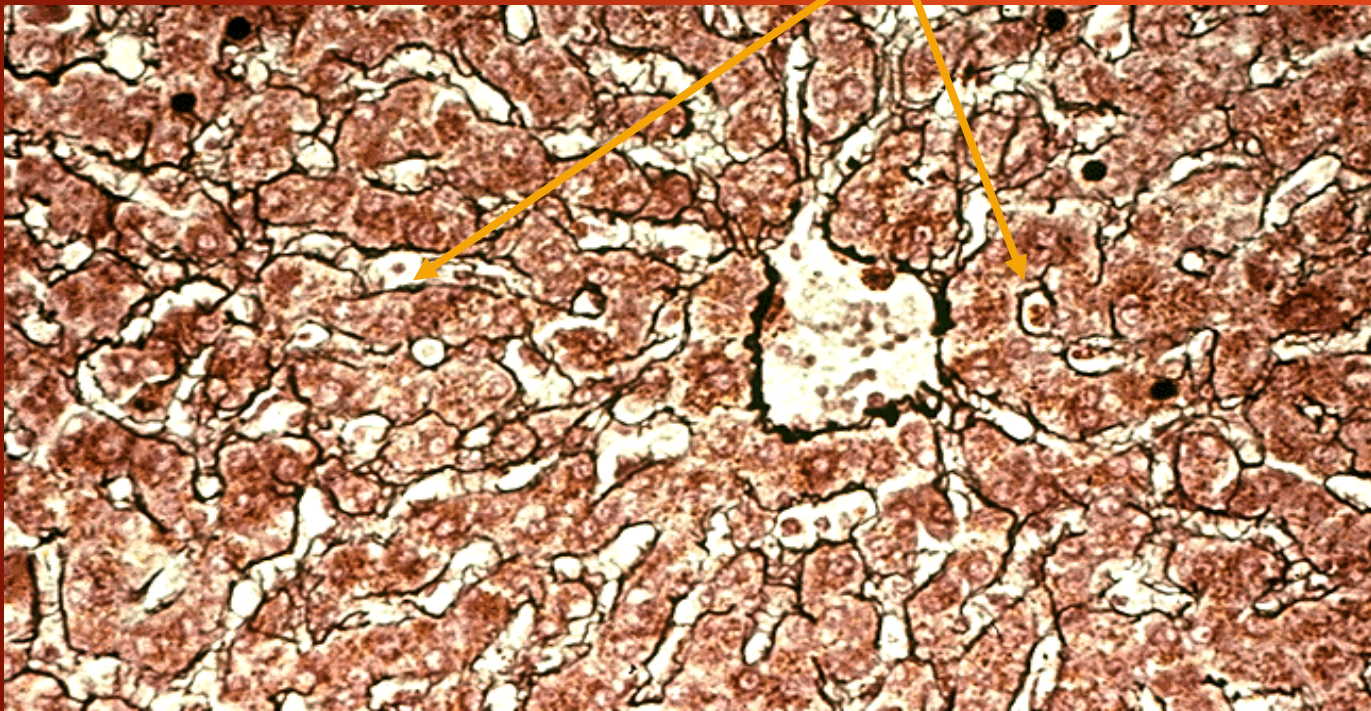
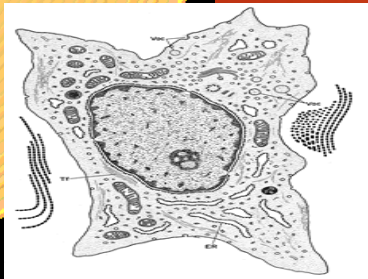

Figure 16

Vazivo - buňky

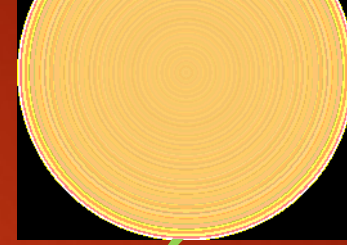
FIXNÍ BUŇKY

- ▶ Fibroblasty, fibrocyty
- ▶ Retikulární bb.
- ▶ Tukové bb.
- ▶ Pigmentové bb.
- ▶ Nediferencované bb.

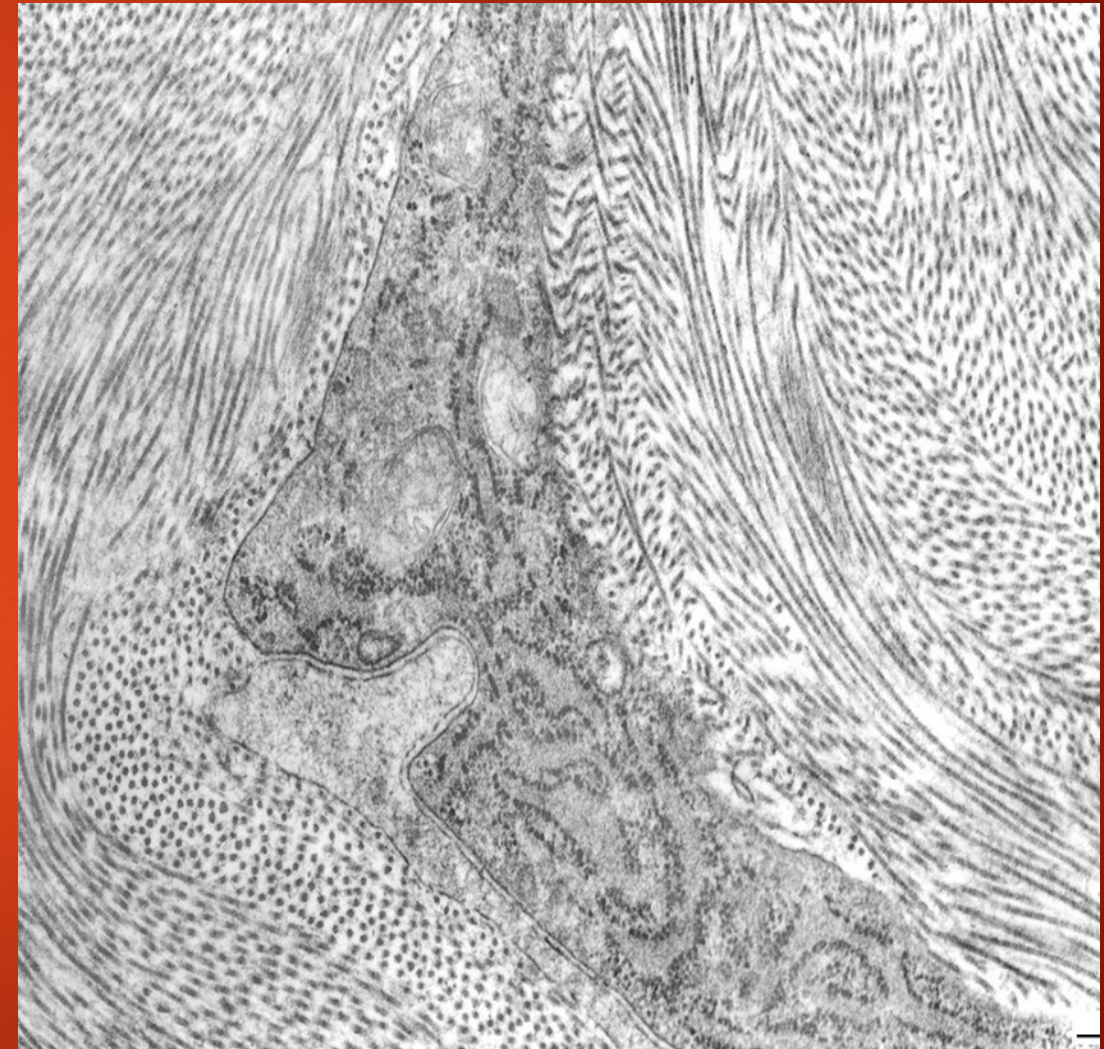
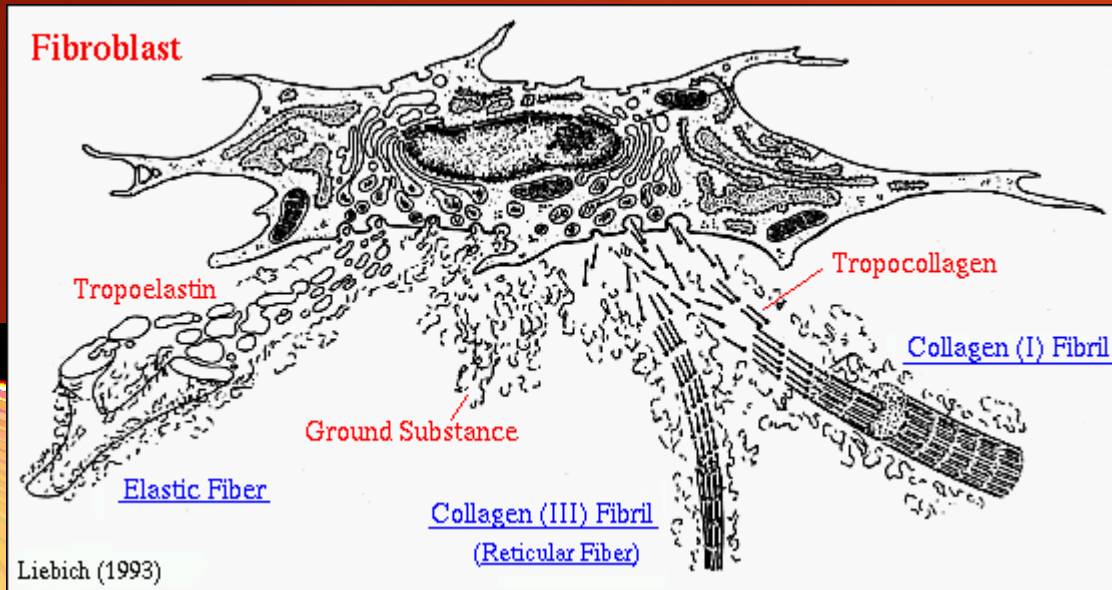

MOBILNÍ BUŇKY (BLOUDIVÉ)

- ▶ Histiocyty
▶ Makrofagy
- ▶ Žírné bb.
(heparinocyty)
- ▶ Plazmatické bb.
- ▶ Leukocyty

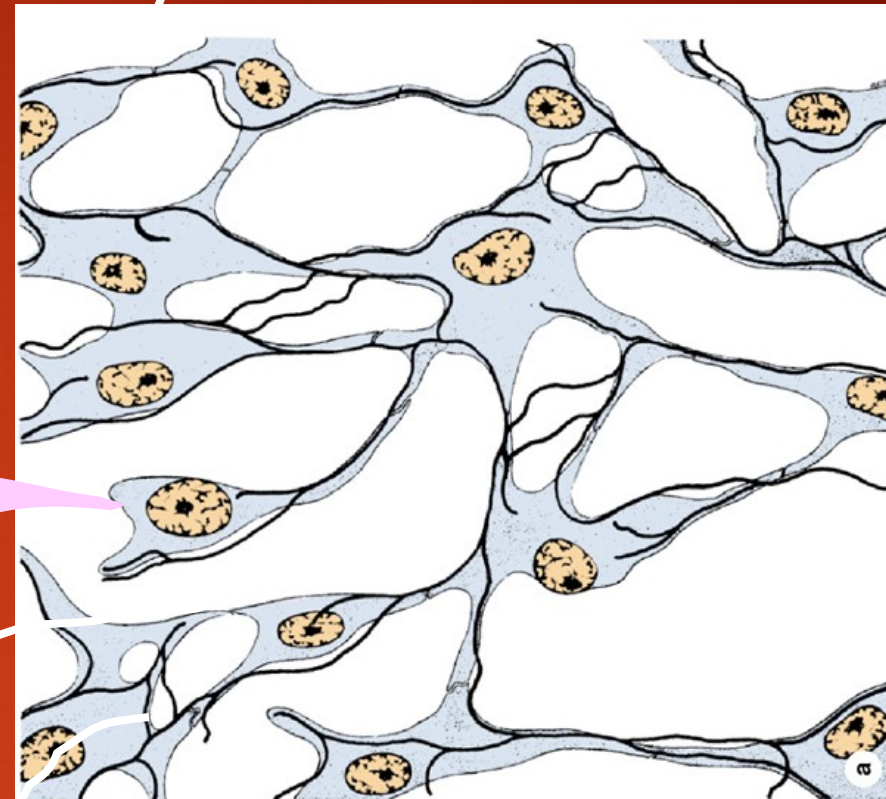

FIXNÍ BUŇKY : fibroblasty, fibrocyty

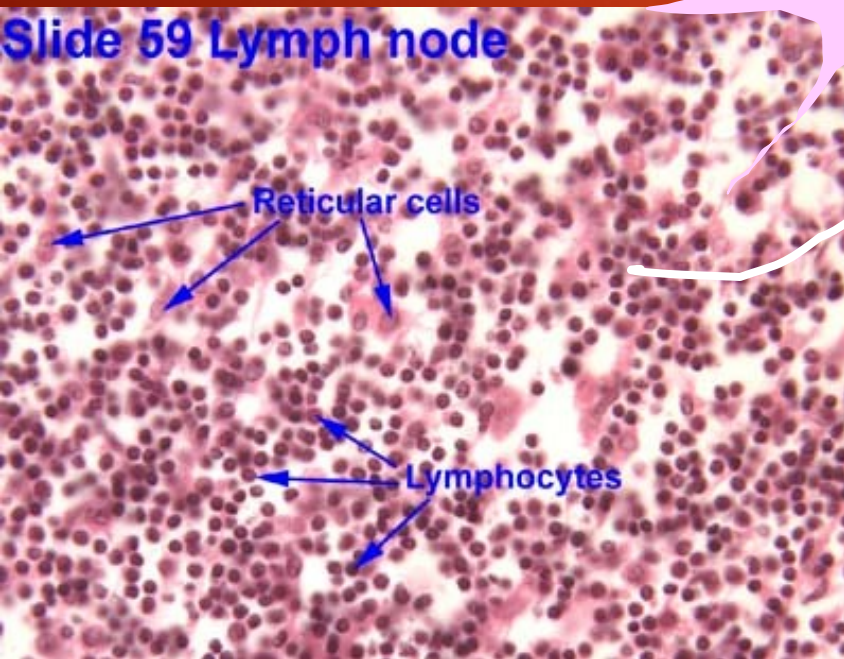

FIXNÍ BUŇKY : retikulární buňky

Síť retikulárních buněk + retikulárních vláken = retikulární vazivo

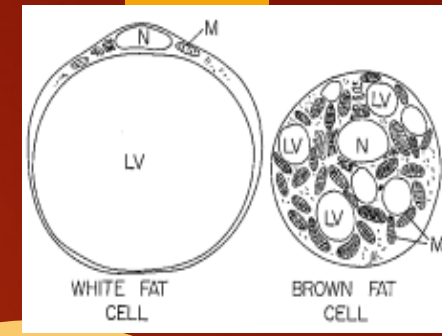
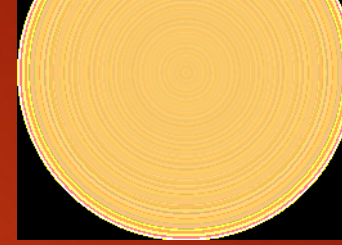

Slide 59 Lymph node

kolagen III

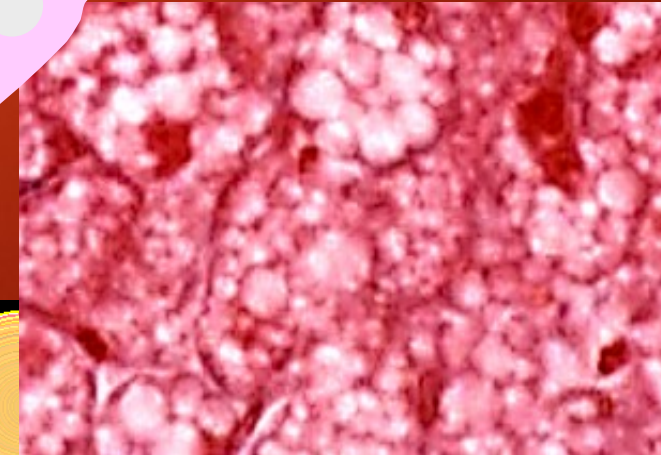
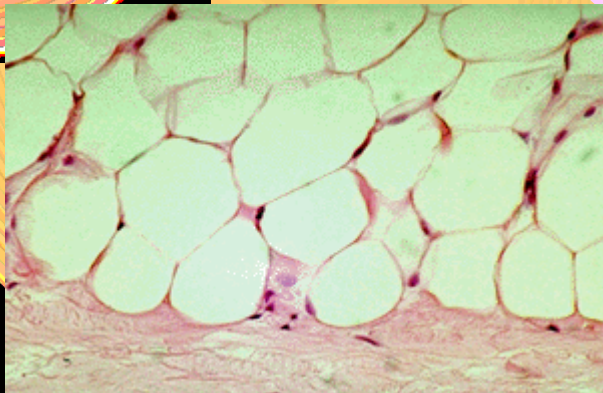
FIXNÍ BUŇKY : tukové buňky

univakuolární
(v bílé tuk. tkáni)

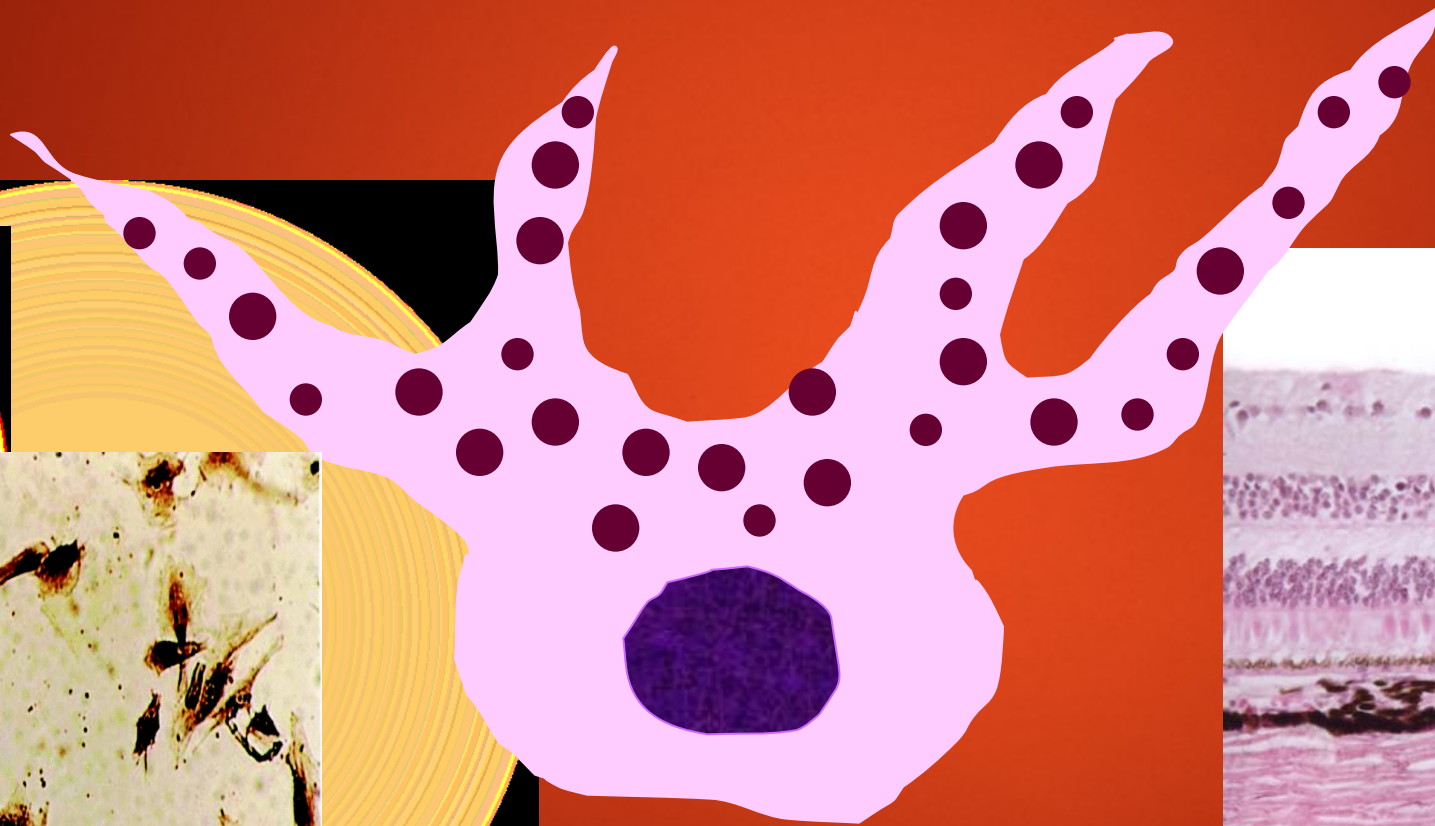
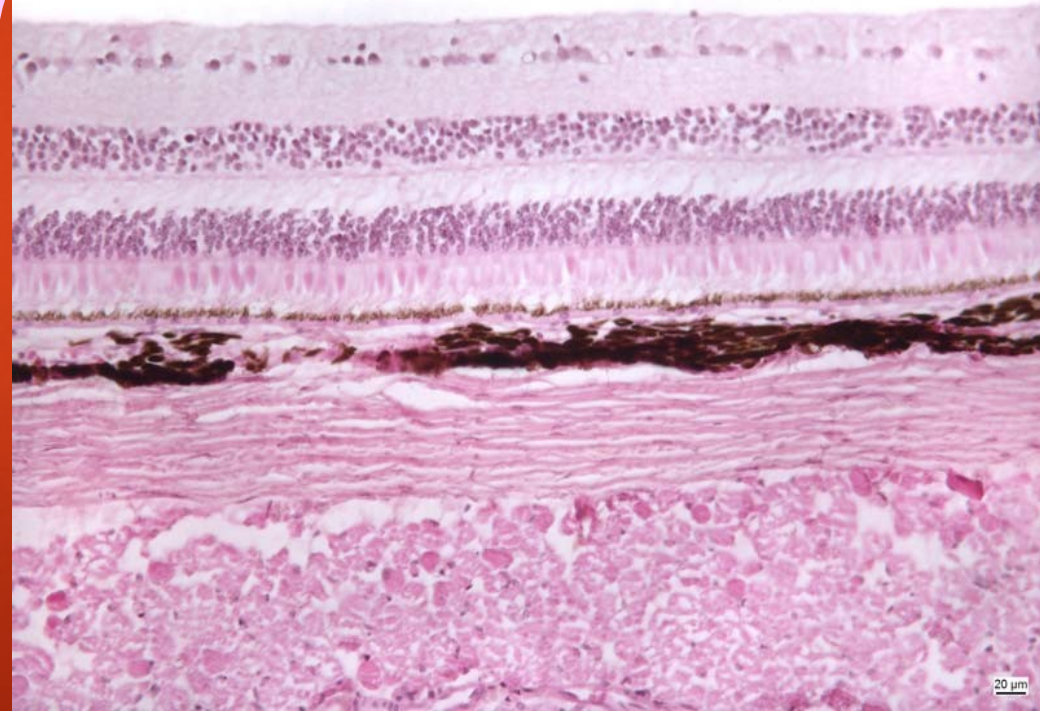
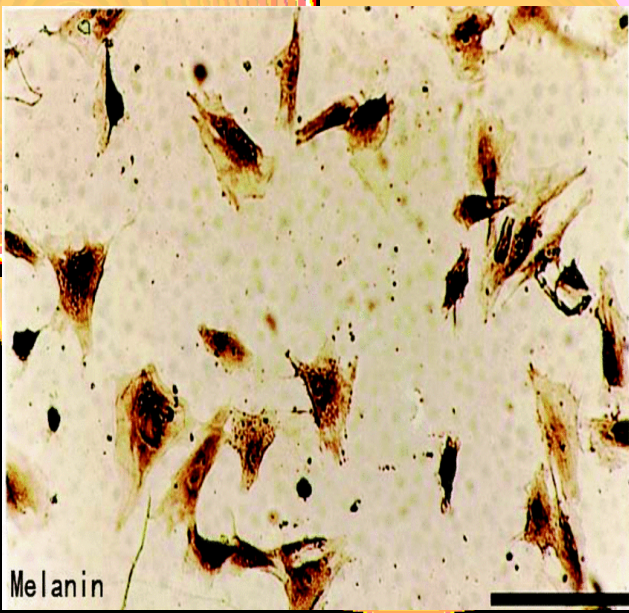
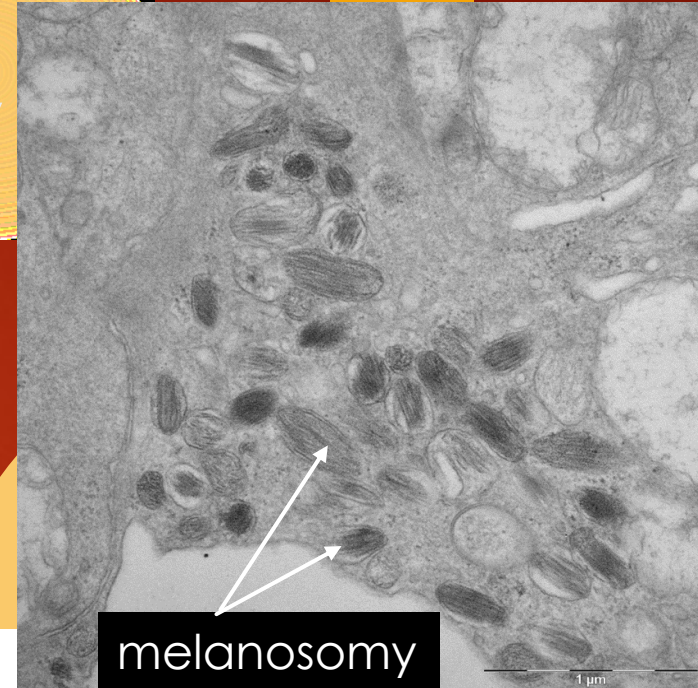
multivakuolární
(v hnědé tuk. tkáni)

lipidové kapky

FIXNÍ BUŇKY : pigmentové buňky

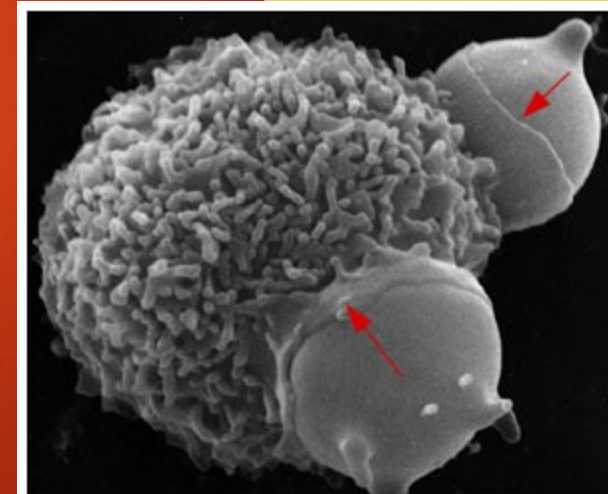
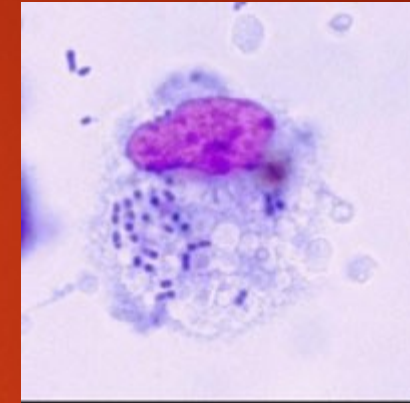
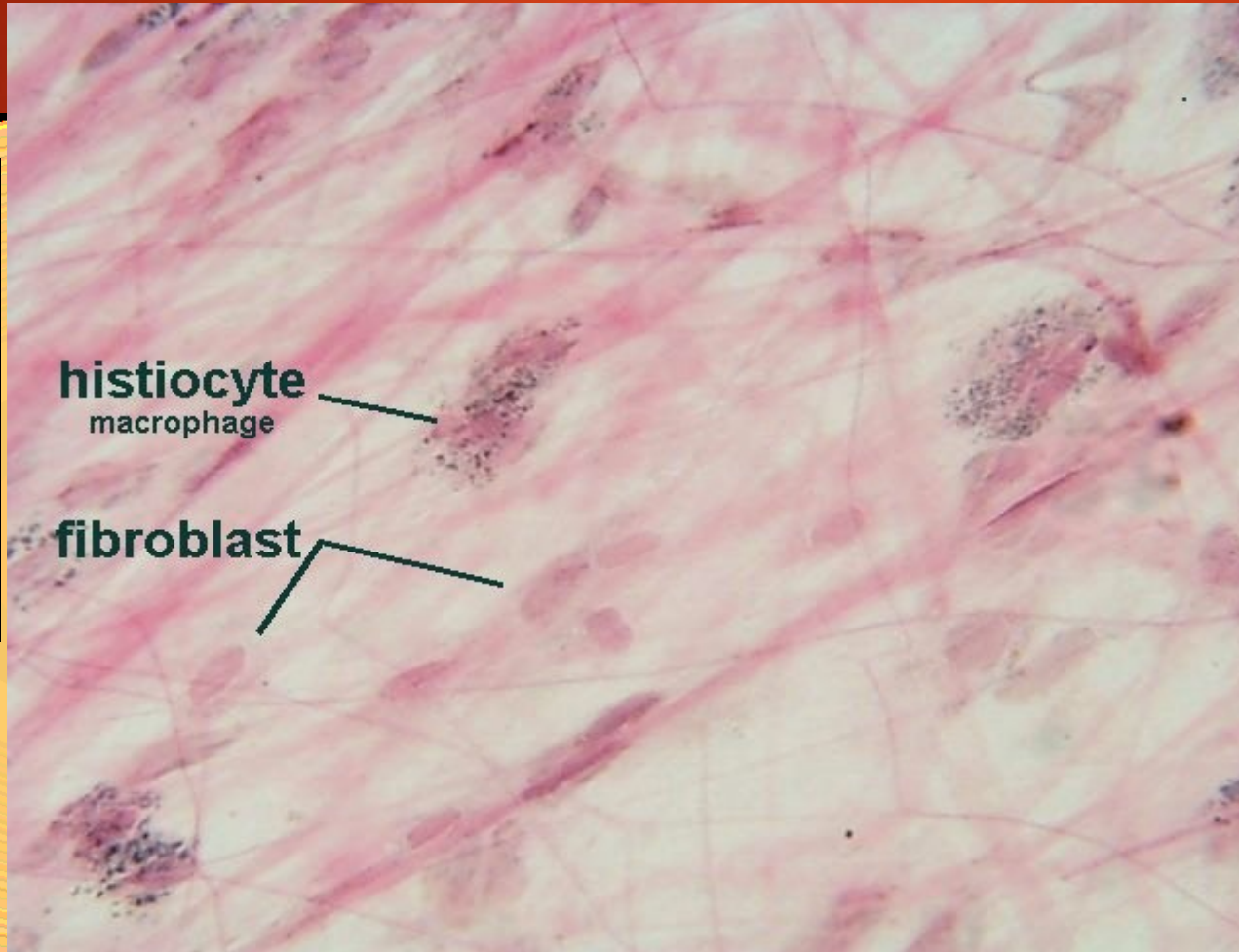
- neuroektodermový původ,
- výskyt – vazivo duhovky, cévnatky

VOLNÉ BUŇKY : Histiocyty ⇔ makrofágy

(patří k monocyto-makrofágovému systému)

- Fce - fagocytóza

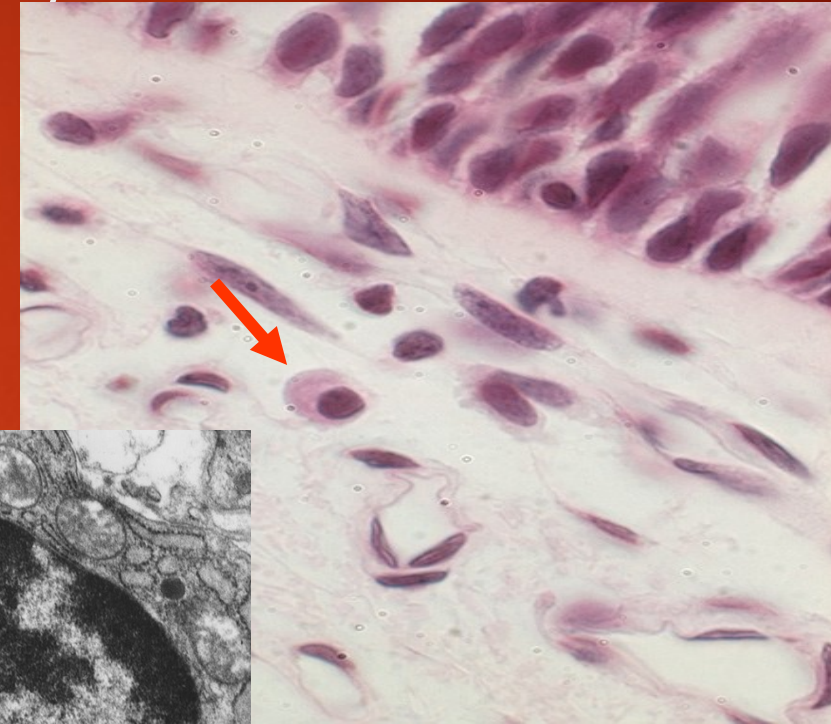
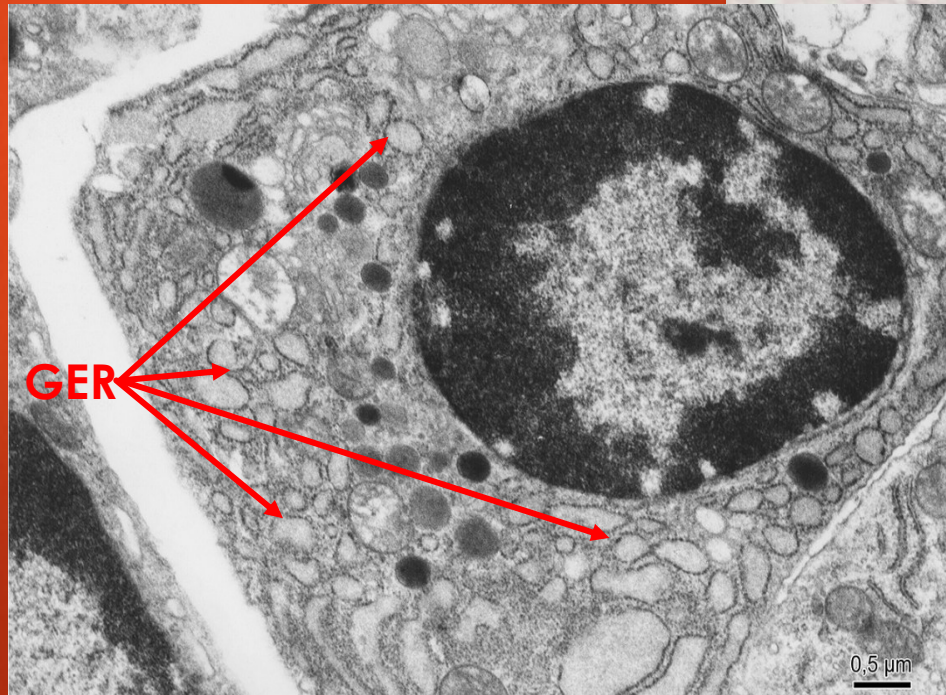
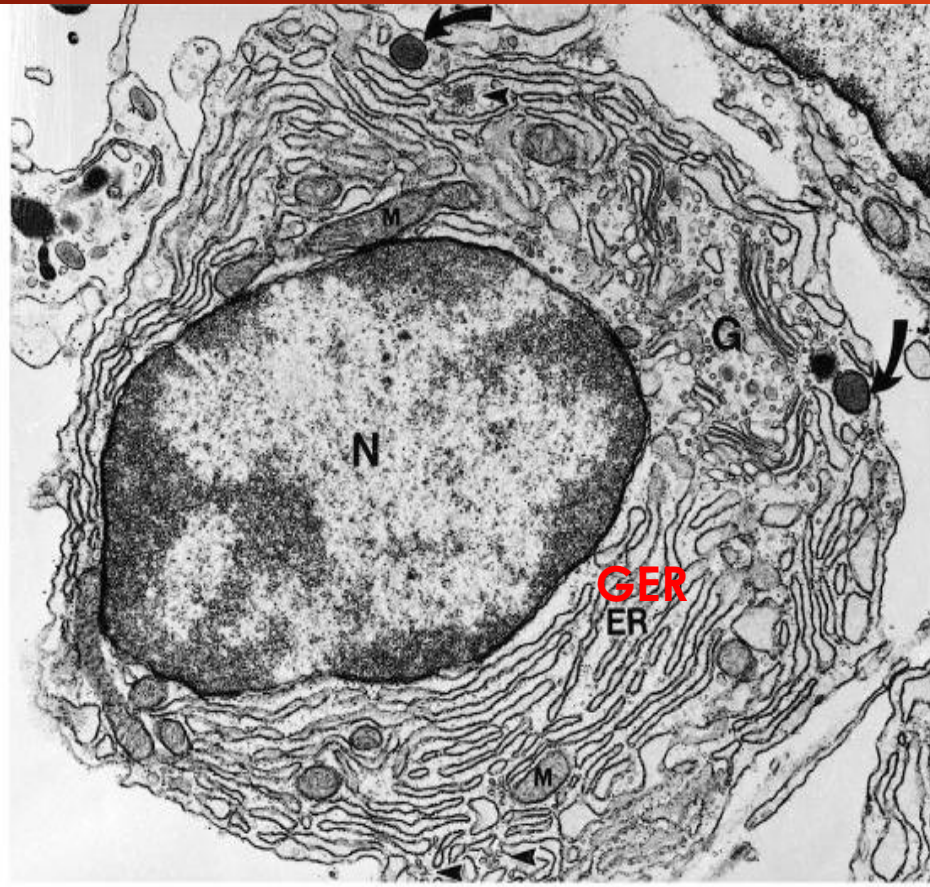
5 μm

VOLNÉ BUŇKY : Plazmatické buňky

(vznikají z B-lymfocytů)

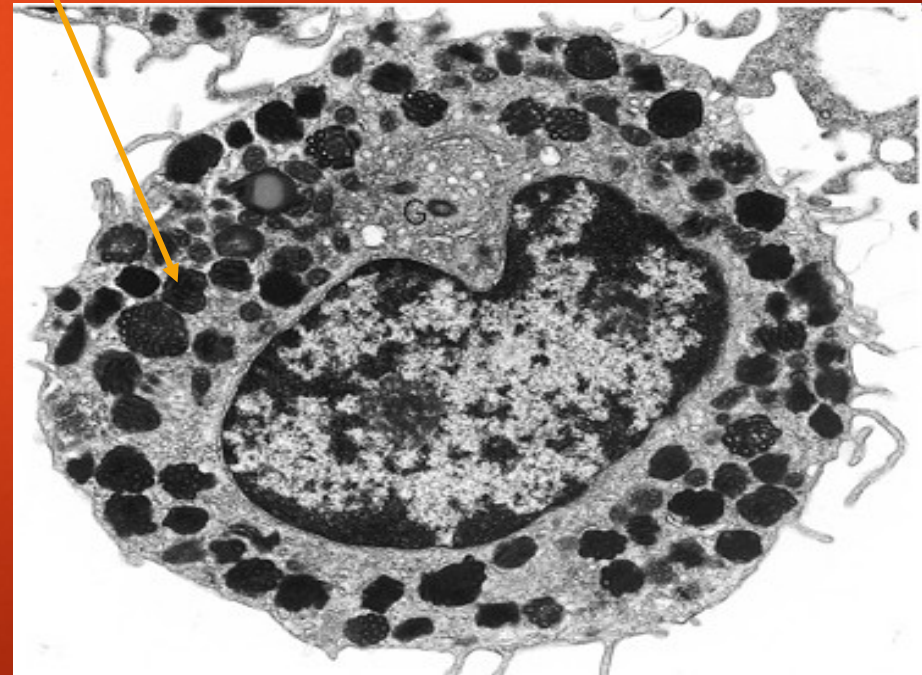
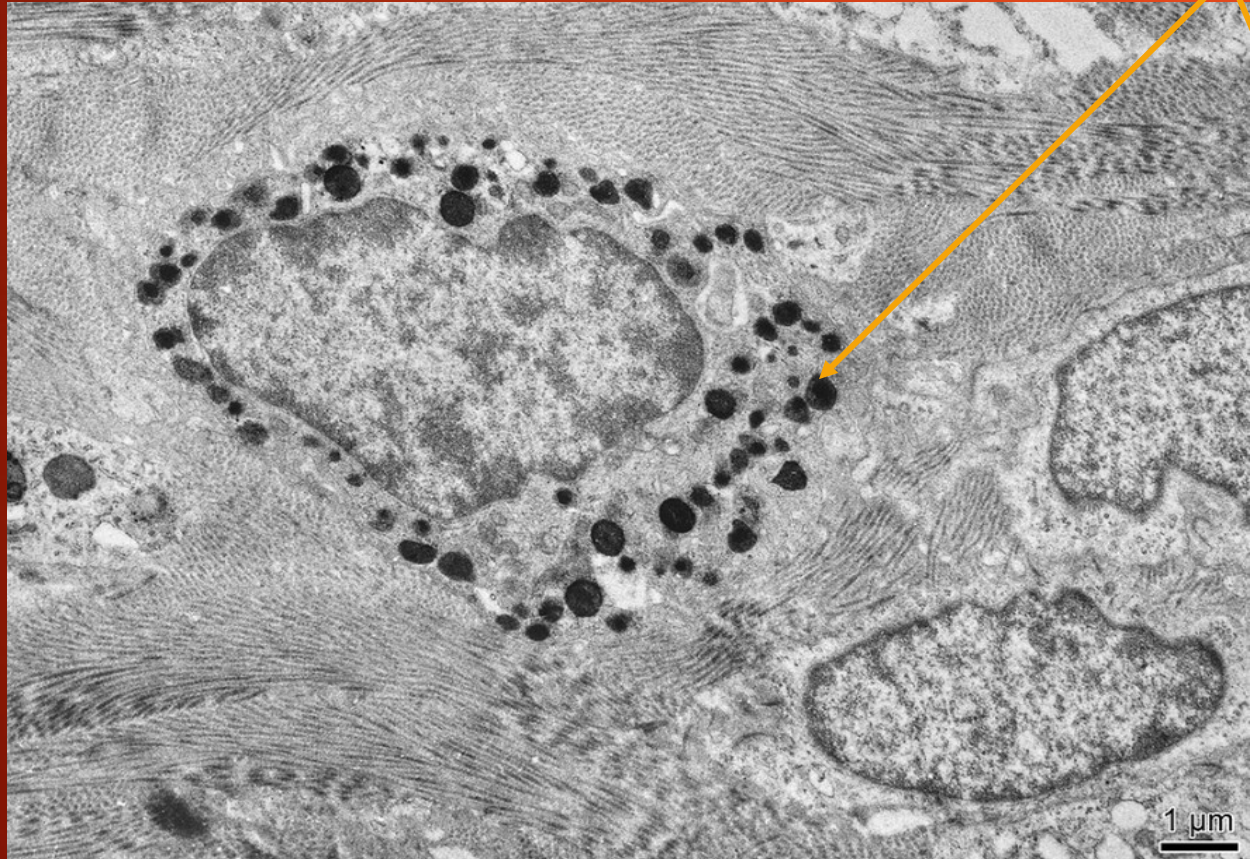
Fce - tvoří protilátky (imunoglobuliny)

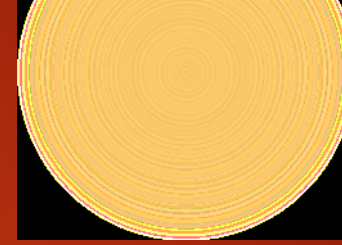
VOLNÉ BUŇKY : Žírné buňky

heparin, histamin
– mediátory zánětu

granula s mediátory

Klasifikace vaziv

- ▶ závisí na poměru a uspořádání buněk, vláken a zákl. amorfní hmoty:

- ▶ zákl. hmota $\Rightarrow$ „měkká konzistence“
- ▶ vlákna $\Rightarrow$ „tuhá konzistence“
- ▶ uspořádání vláken
  - $\rightarrow$ pravidelné
  - $\rightarrow$ nepravidelné

Klasifikace vaziv

▶ rosolovité

▶ kolagenní

řidké

husté

uspořádané

neuspořádané

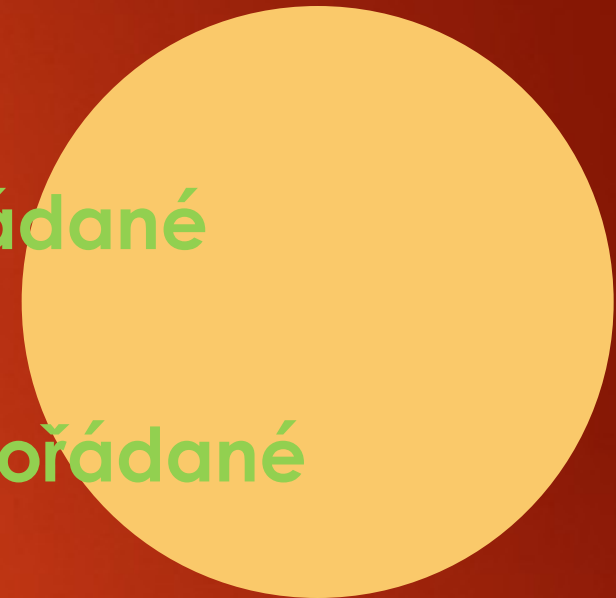
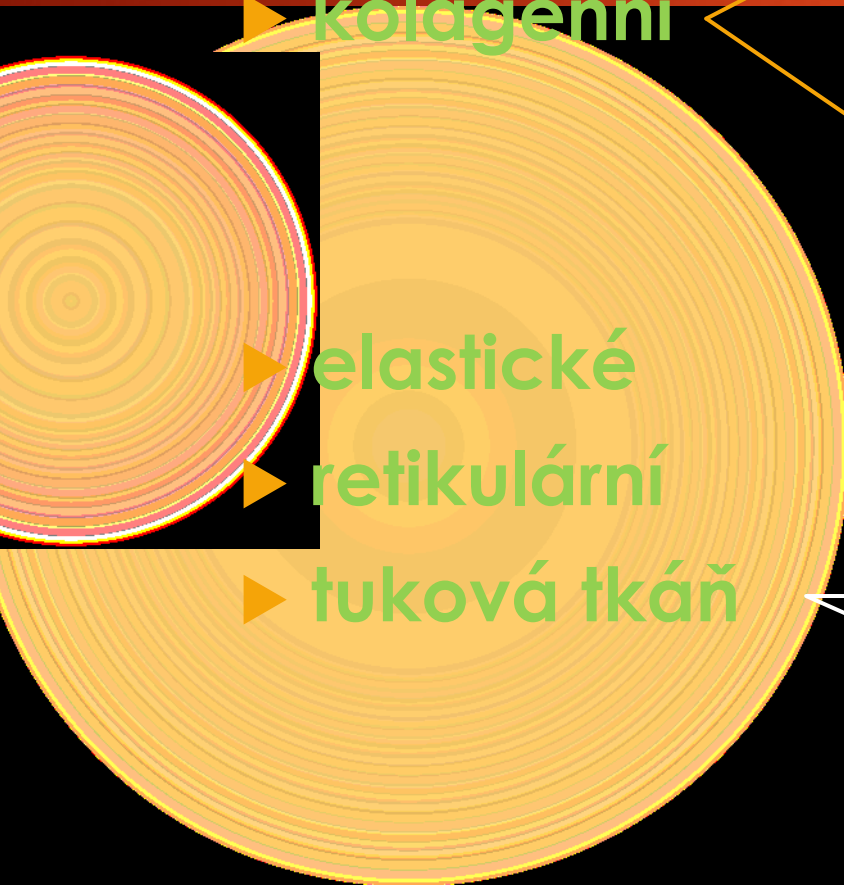
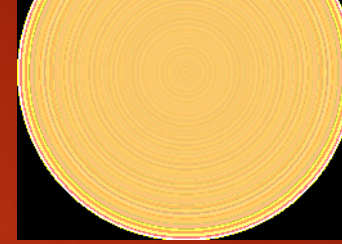
▶ elastické

▶ retikulární

▶ tuková tkáň

bílá

hnědá

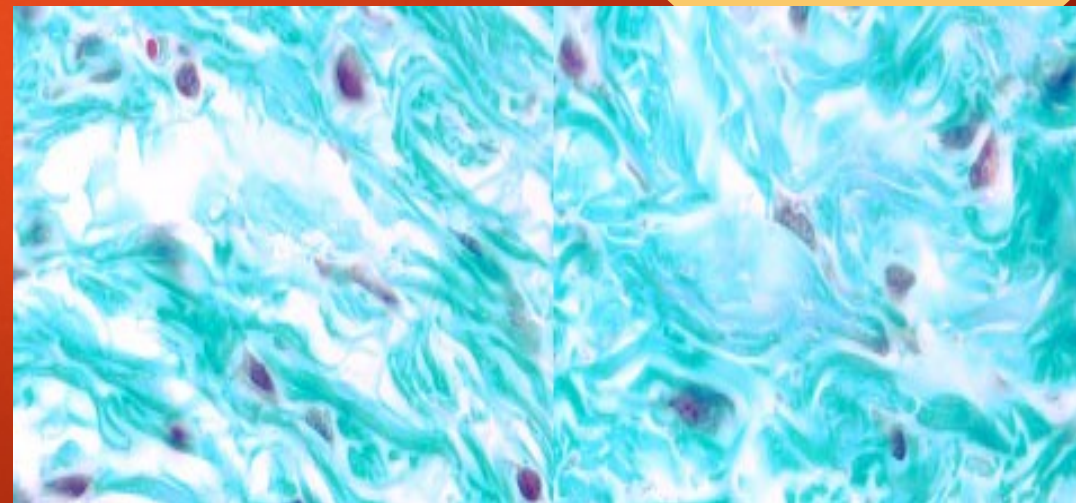
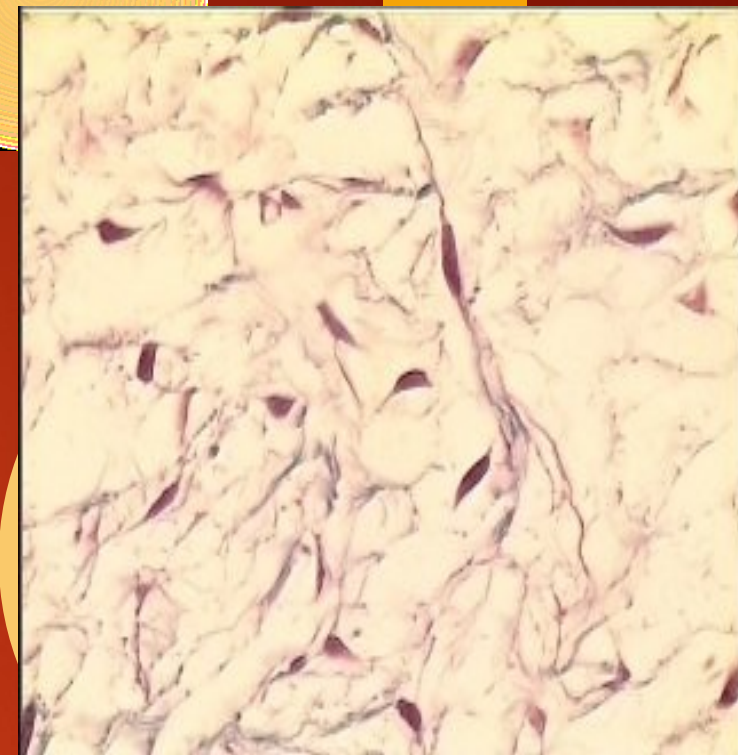

Rosolovité vazivo

- síťovitě uspořádané fibroblasty,
rosolovitá základní hmota (objemná)
s kolagenními fibrilami

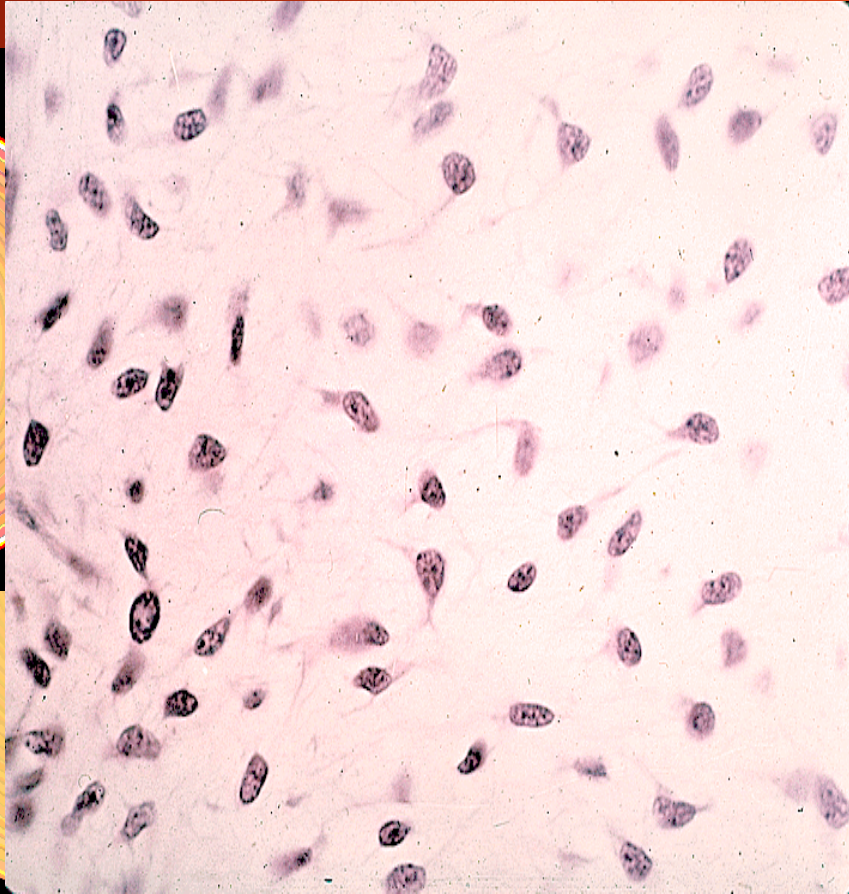
pupečník (Whartonův rosol),
vazivo zubní pulpy

- podobné mezenchymu

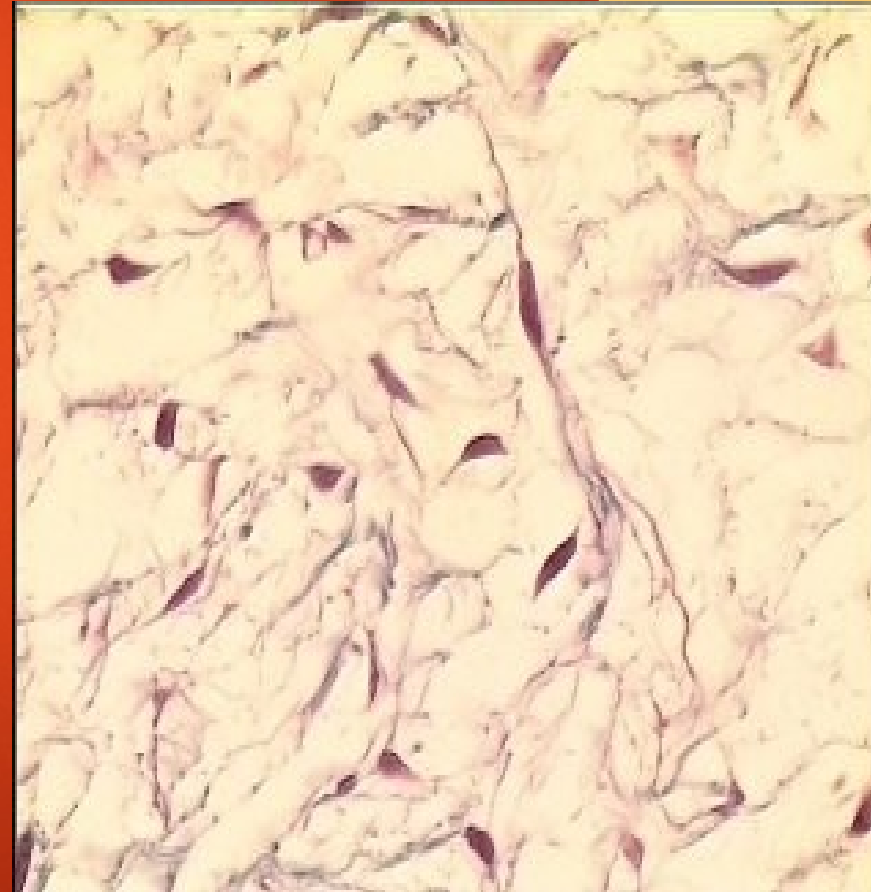
Mezenchym

embryonální vazivo

Rosolovité v.

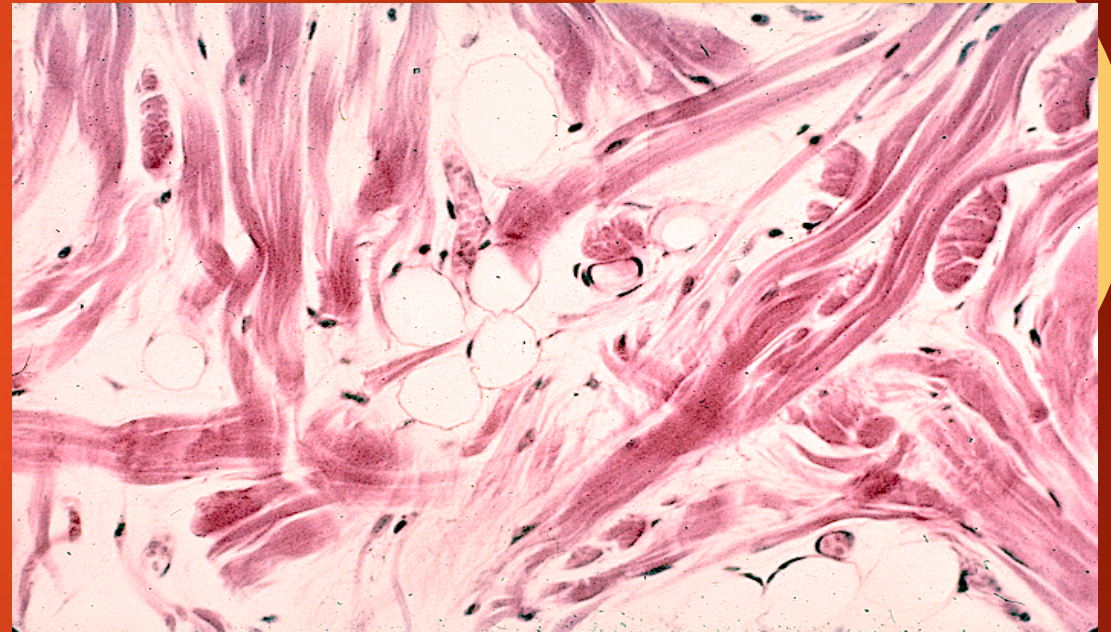
pupečník, zubní pulpa

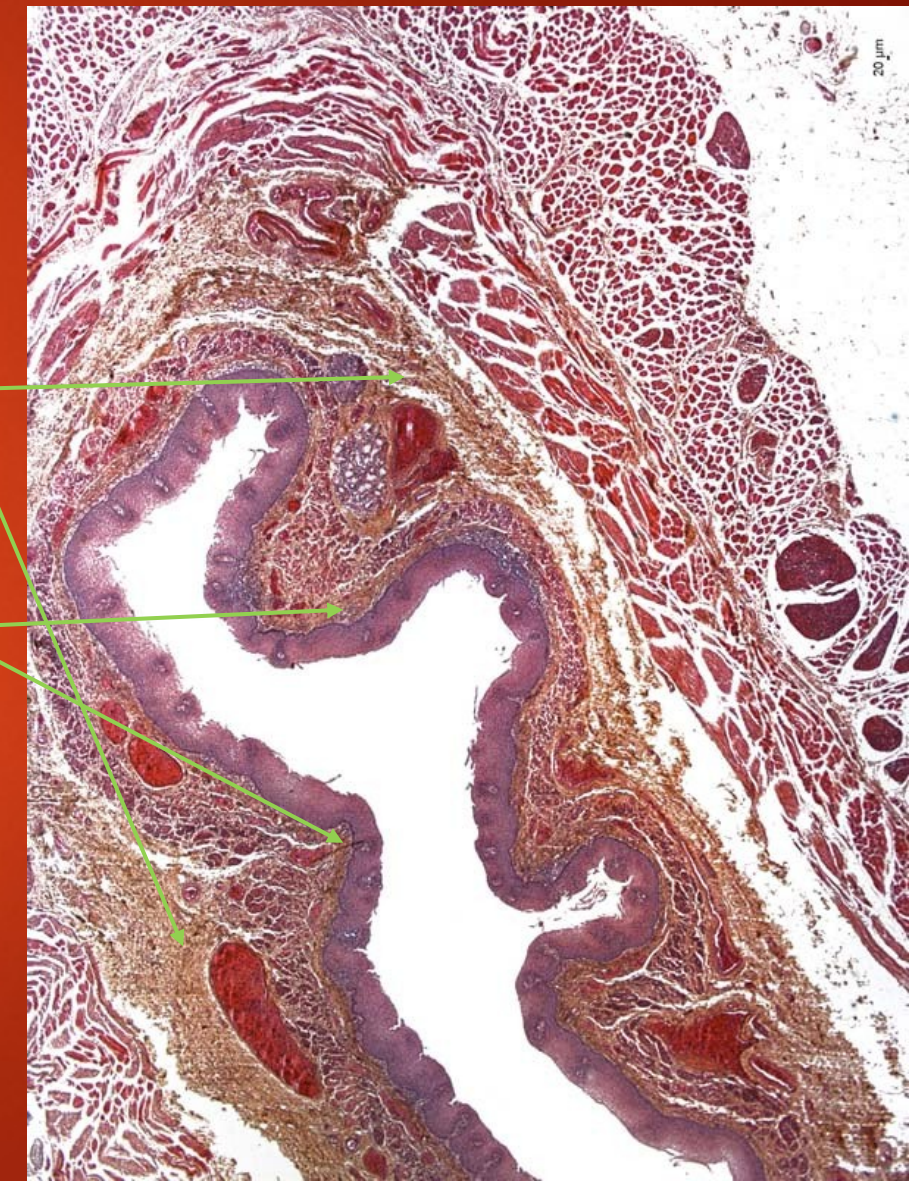
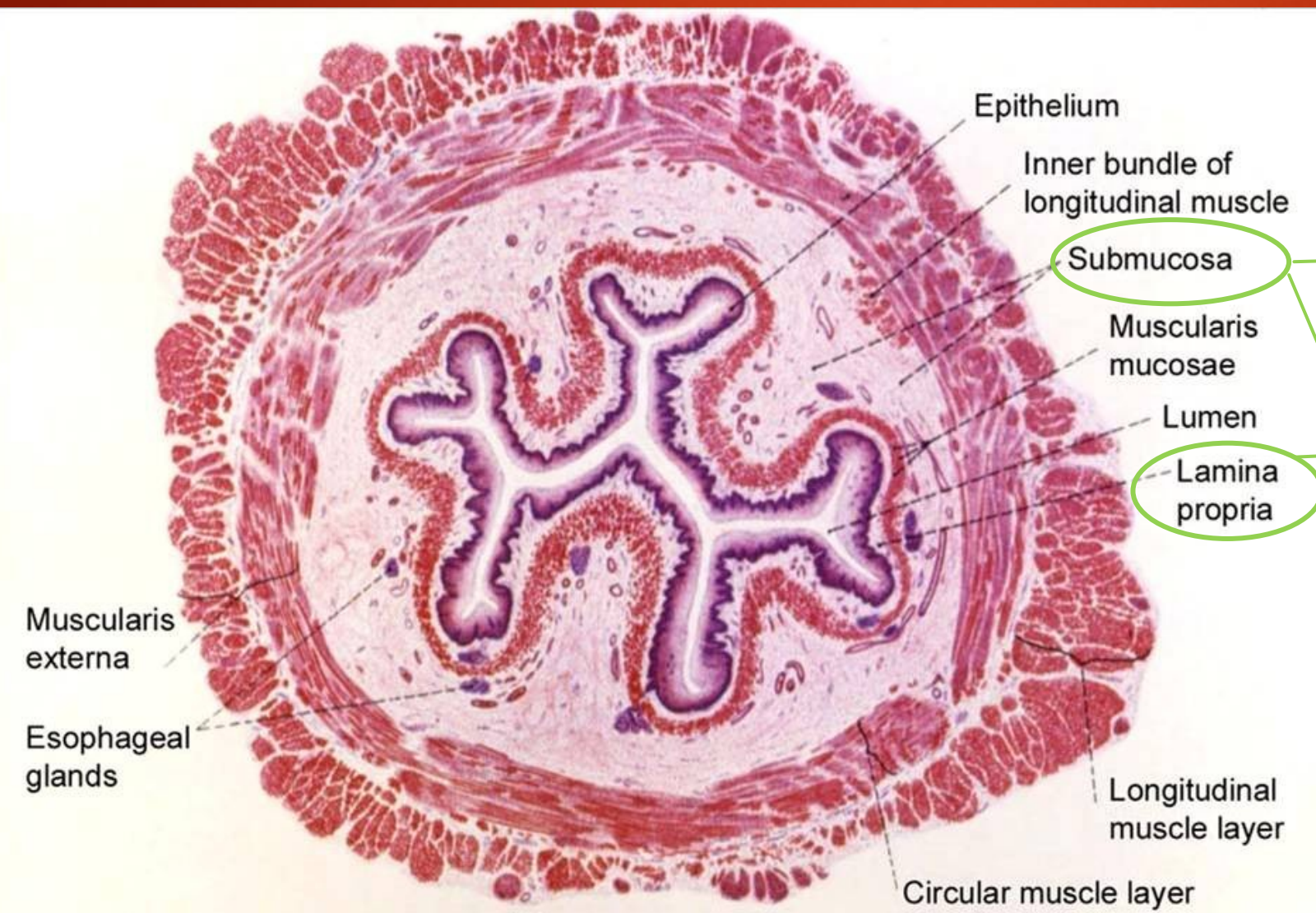
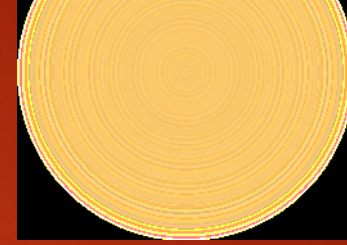
Řídké kolagenní vazivo

- Víceméně všechny buňky vaziva
+ svazky kolagenních vláken,
ojedinelá elastická vlákna,
řidká základní hmota

- výskyt - lamina propria sliznic,
podslizniční a podkožní vazivo,
intersticiium v orgánech

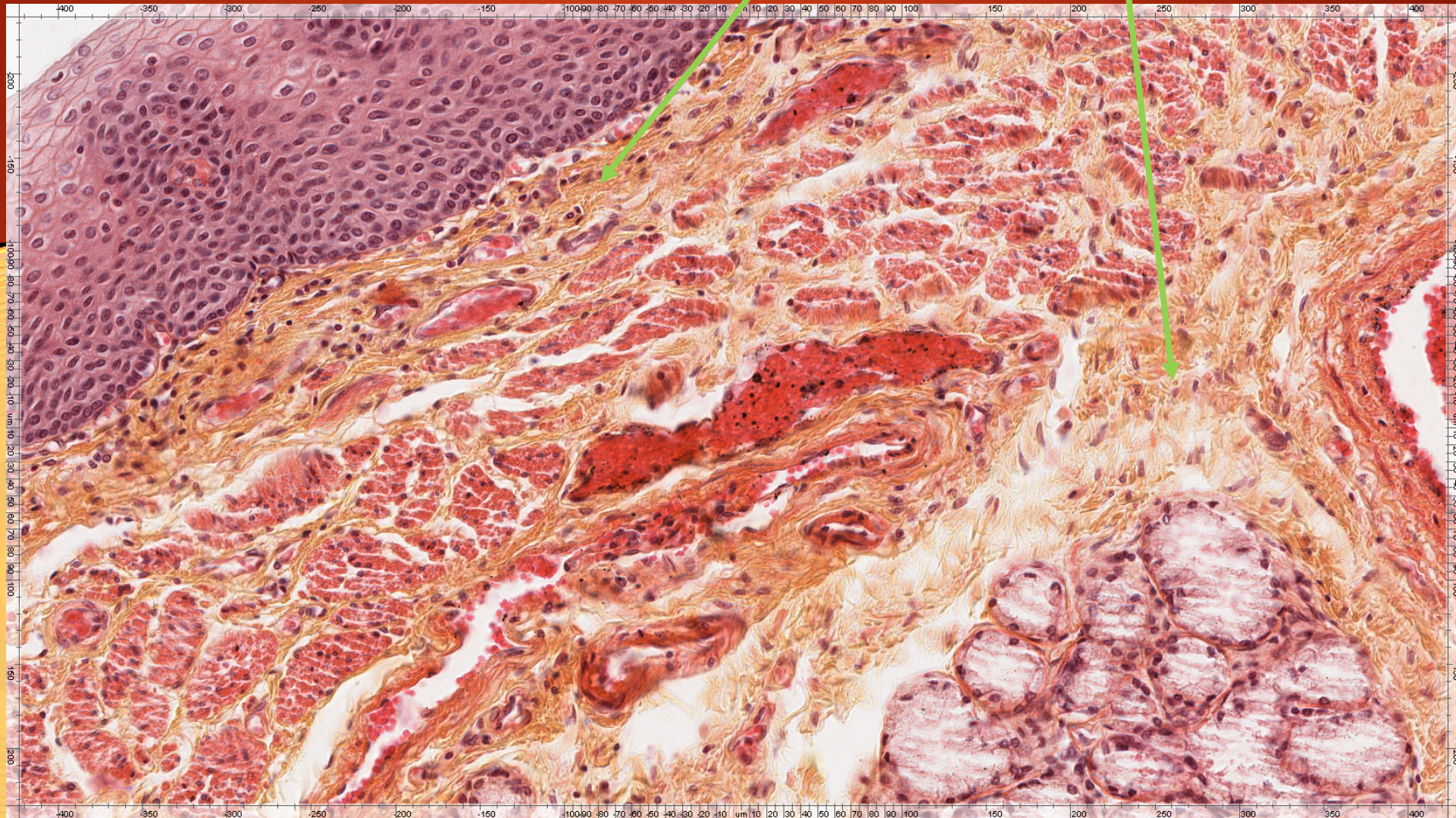

Kolagenní vazivo – řídké (jícen)

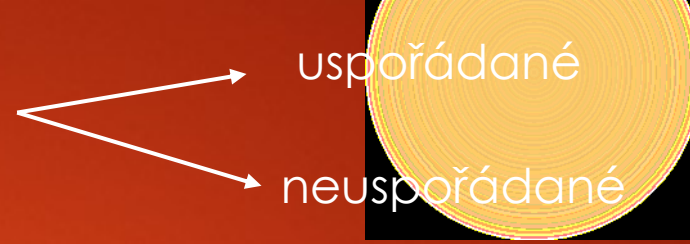

Řídké kolagenní vazivo – mucosa, submucosa

Husté kolagenní vazivo

uspořádané

neuspořádané

Husté kolagenní vazivo uspořádané

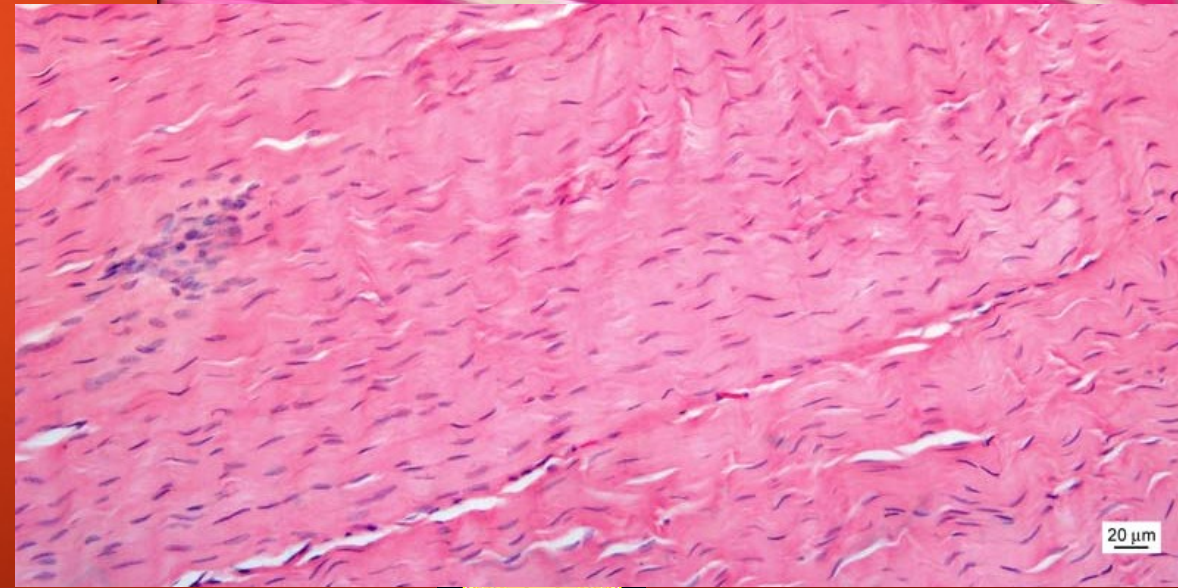
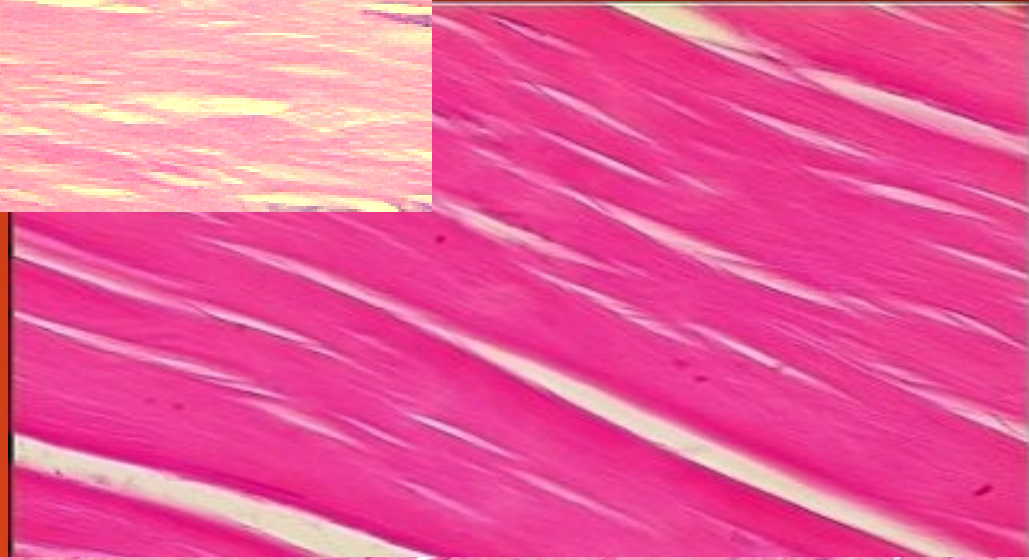
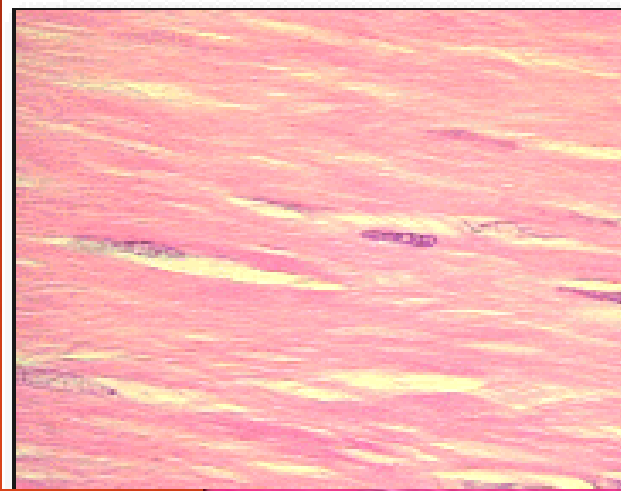
Kolagenní vlákna a fibrily probíhají

pravidelně (paralelně jendím směrem)

mezi nimi - oploštělé fibrocyty

- odolné k tahu v jednom směru

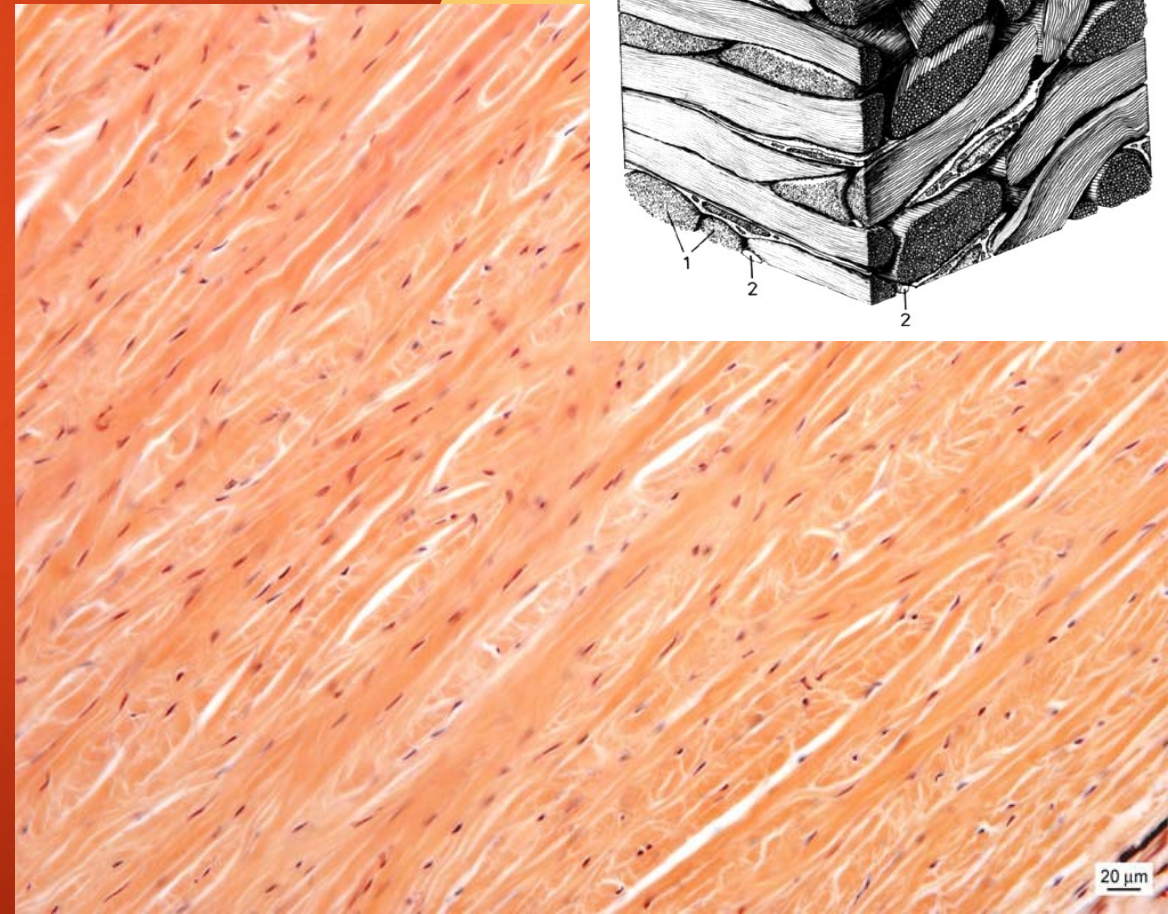
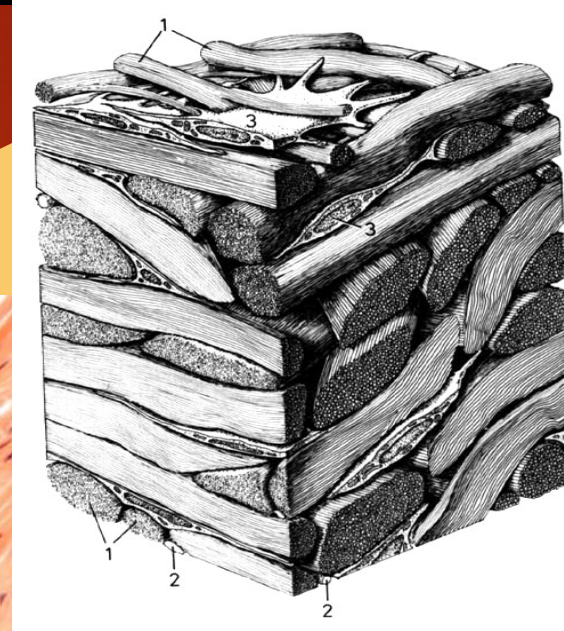
Rohovka, šlachy, vazy

Husté kolagenní vazivo neuspořádané

- hrubé svazky kolagenních vláken, probíhají všemy směry, kříží se
- mechanicky odolné na tlak

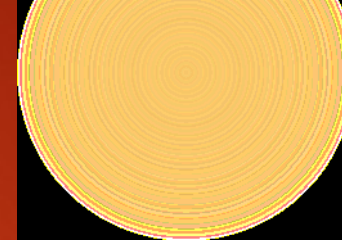
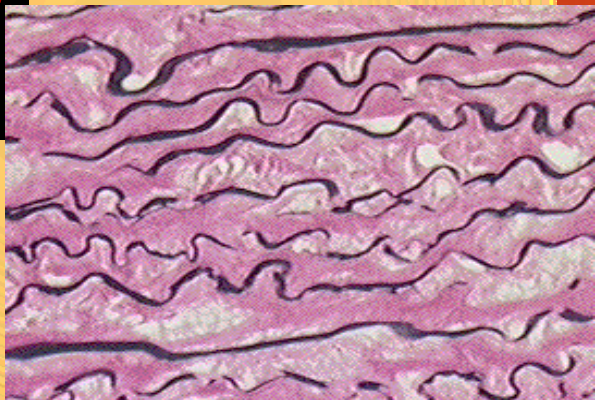
Bělimá, škára, pouzdra orgánů,
kloubní pouzdra

Elastické vazivo

- elastická vlákna probíhají paralelně (sdružují se do membrán)
mezi nimi fibrocyty

ligamenta flava páteře, hlasové vazy (lig. vocalia)
elastické membrány ve stěně velkých arterií (aorta)

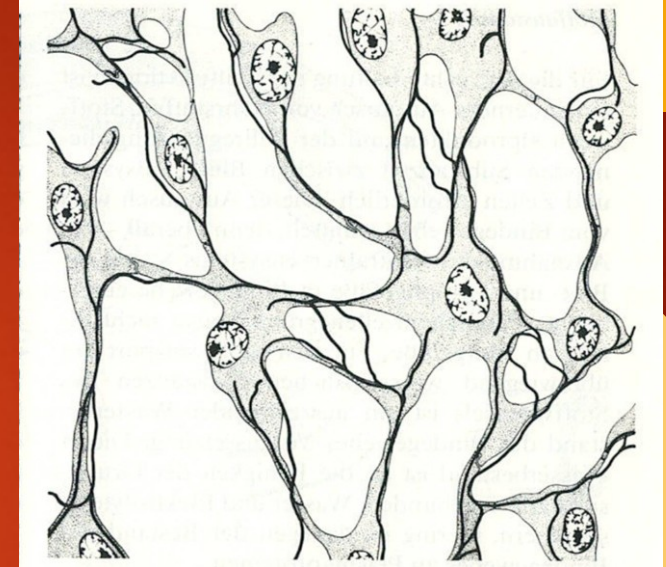

Retikulární vazivo

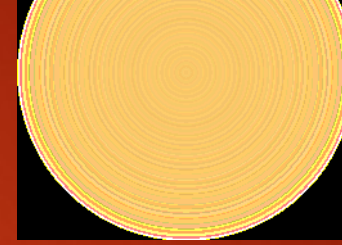
Retikulární buňky + retikulární vlákna

- tvoří 3D síť pro lymfocyty
a krevní elementy

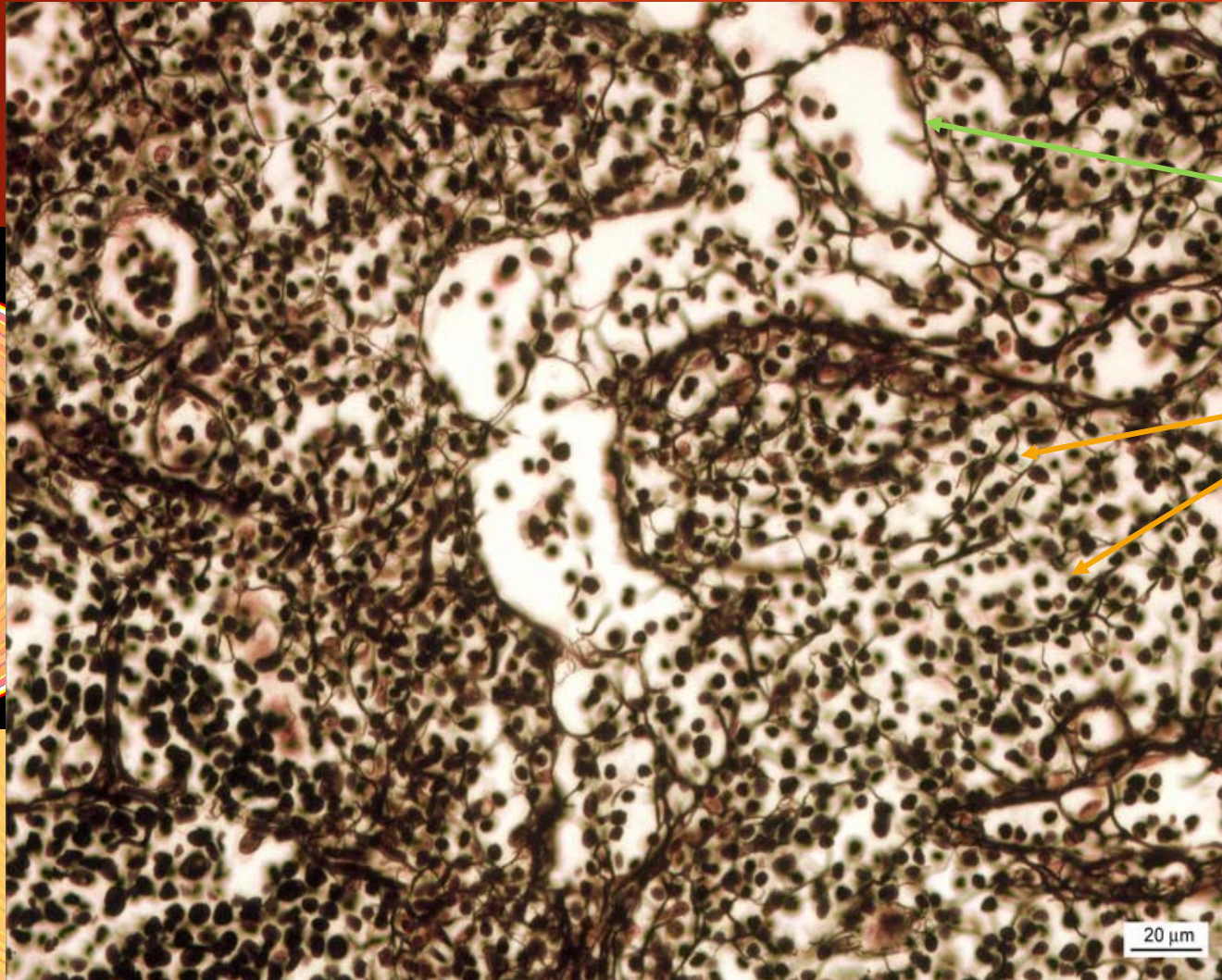
Lymfatické uzliny, tonzily, slezina,
kostní dřeň

Retikulární vazivo

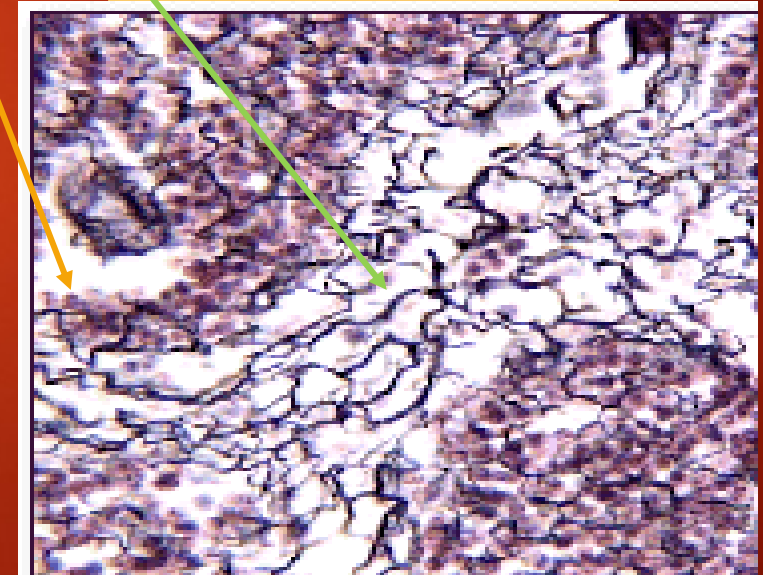
slezina (impregnace)

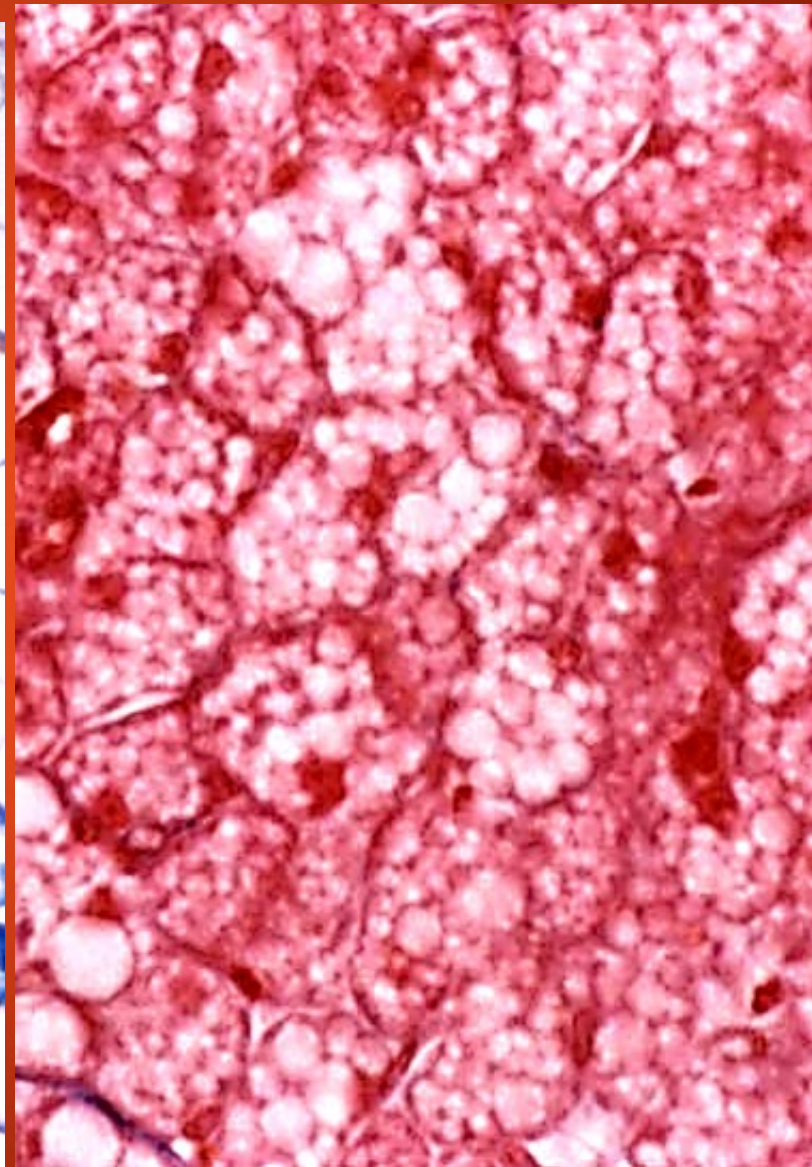
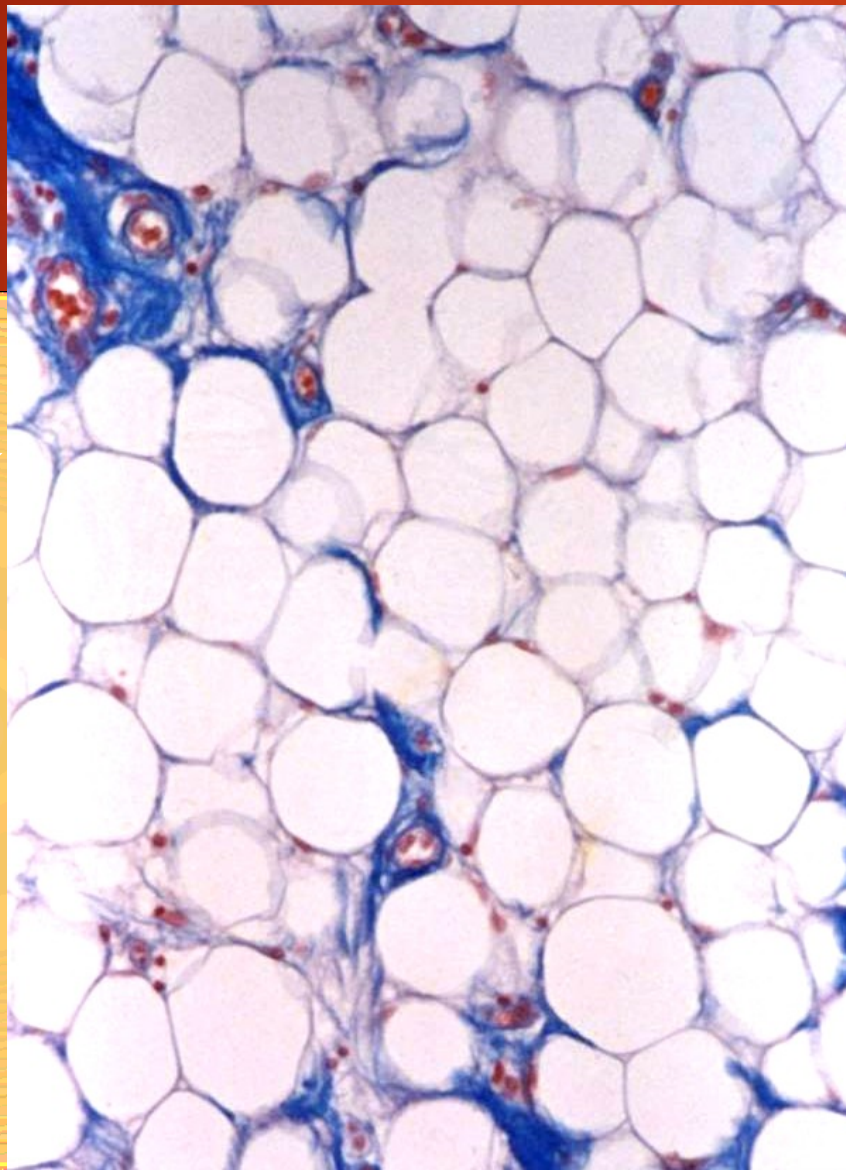
retikulární vlákna

lymfocyty

slezina (HE)

tuková tkáň bílá – hnědá

univakuolární
adipocyty

podkožní tuk

multivakuolární
adipocyty

u novorozence

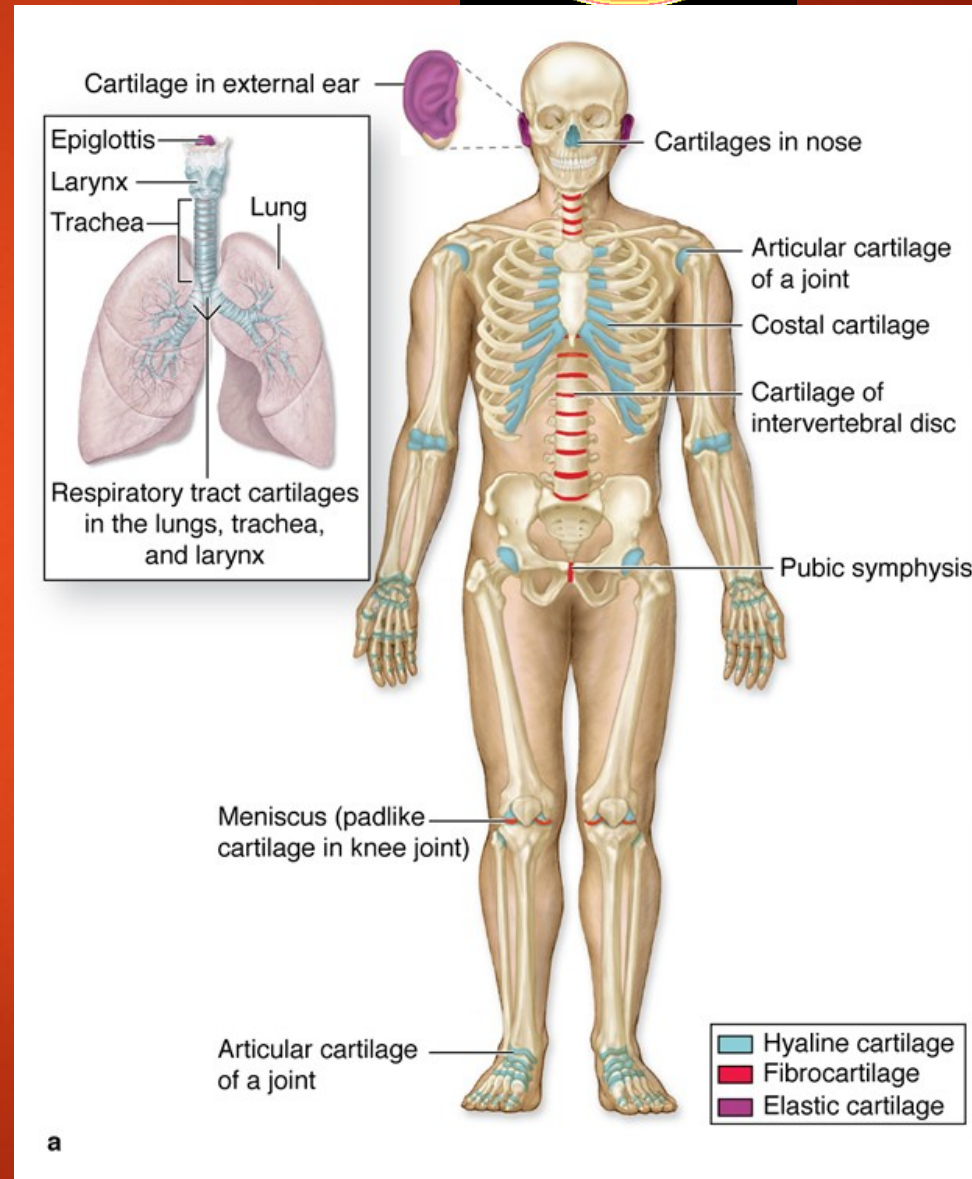
Chrupavka

- ▶ **buňky – chondrocyty** - zality v komůrkách – lakunách - mezibuněčné hmoty
- ▶ **vláknitá složka** - kolagenní nebo elastická vlákna
- ▶ **amorfní hmota** (vysoký obsah vody – nestlačitelná)
- ▶ **bezcévná** - výživa z perichondria – vrstva na povrchu tvořená hustým kolagenním vazivem obsahujícím cévy
- ▶ regenerace chrupavky – z perichondria

Typy chrupavek

- ▶ **hyalinní** - kloubní ch., žeberní ch., ch. dýchacích cest, modely kostí za vývoje
- ▶ **elastická** - ušní boltec, epiglottis, Eustachova trubice
- ▶ **vazivová** - symphysis ossium pubis, meziobratlové ploténky, některé kloubní plošky – např. čelistní kloub

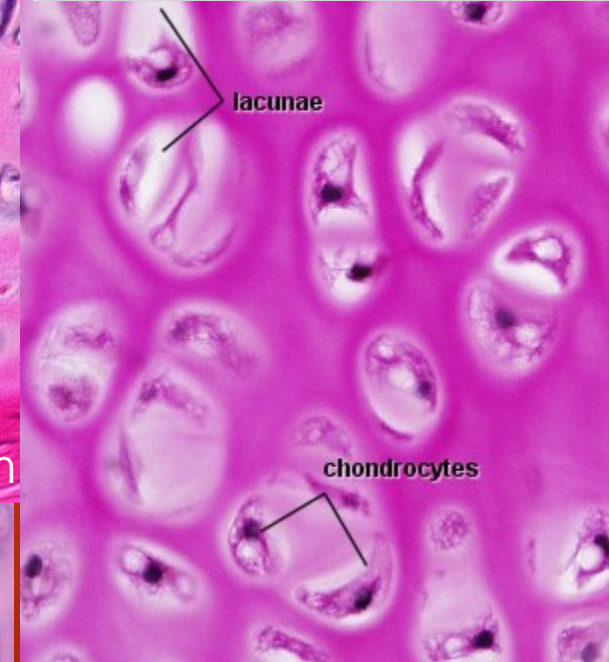
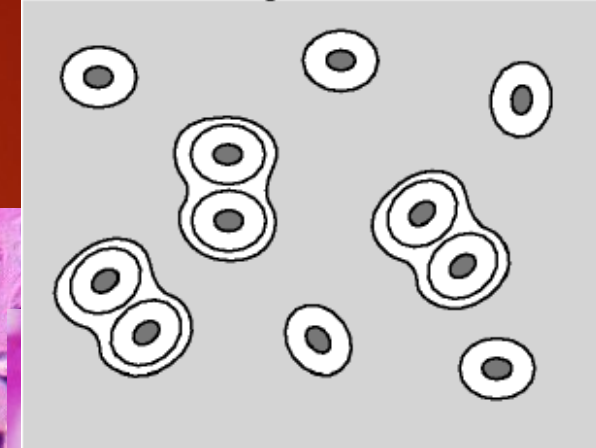
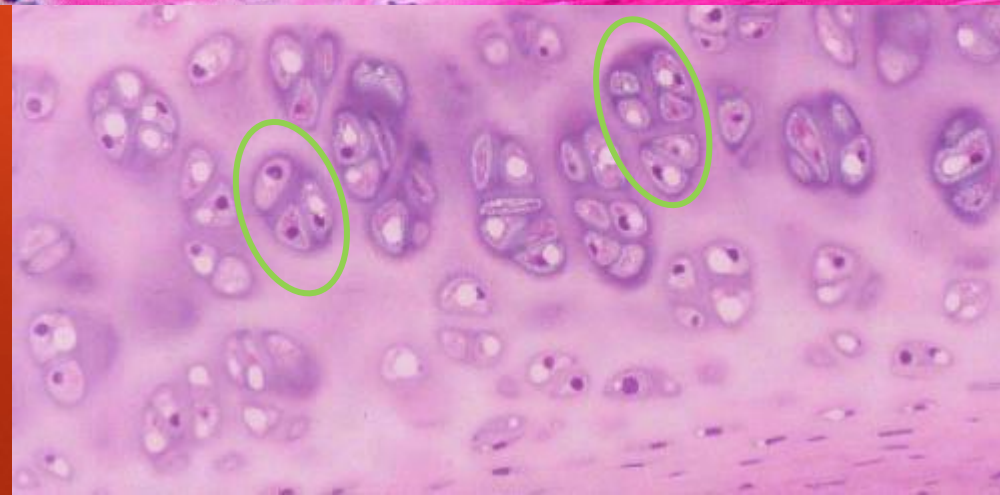
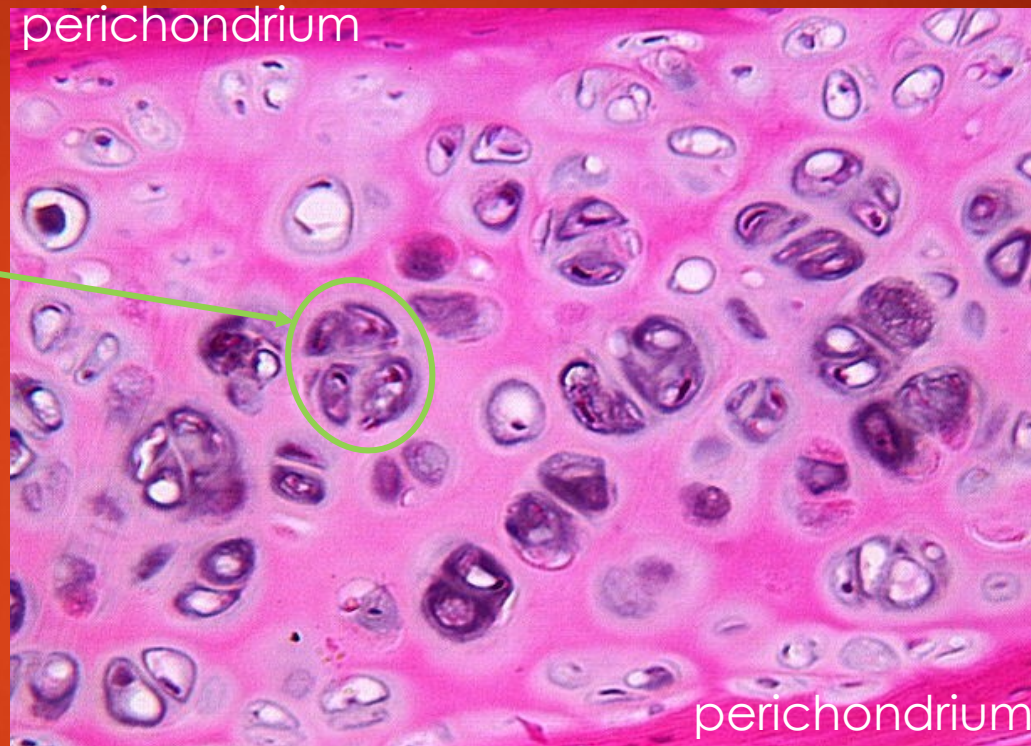
Hyalinní chrupavka

► **kryta perichondriem (kromě kloubních plošek)**

► **Izogenetické skupiny**
- několik chondrocytů pohromadě, vznikly dělením 1 "mateřského" chondrocytu

► **Lakuny** (každý chondrocyt v rámci izogenetické skupiny má svou komůrkulakunu- ve které je uložen)

► izogenetické skupiny + dvorec mezibuněčné hmoty – **teritoria, chondrony**

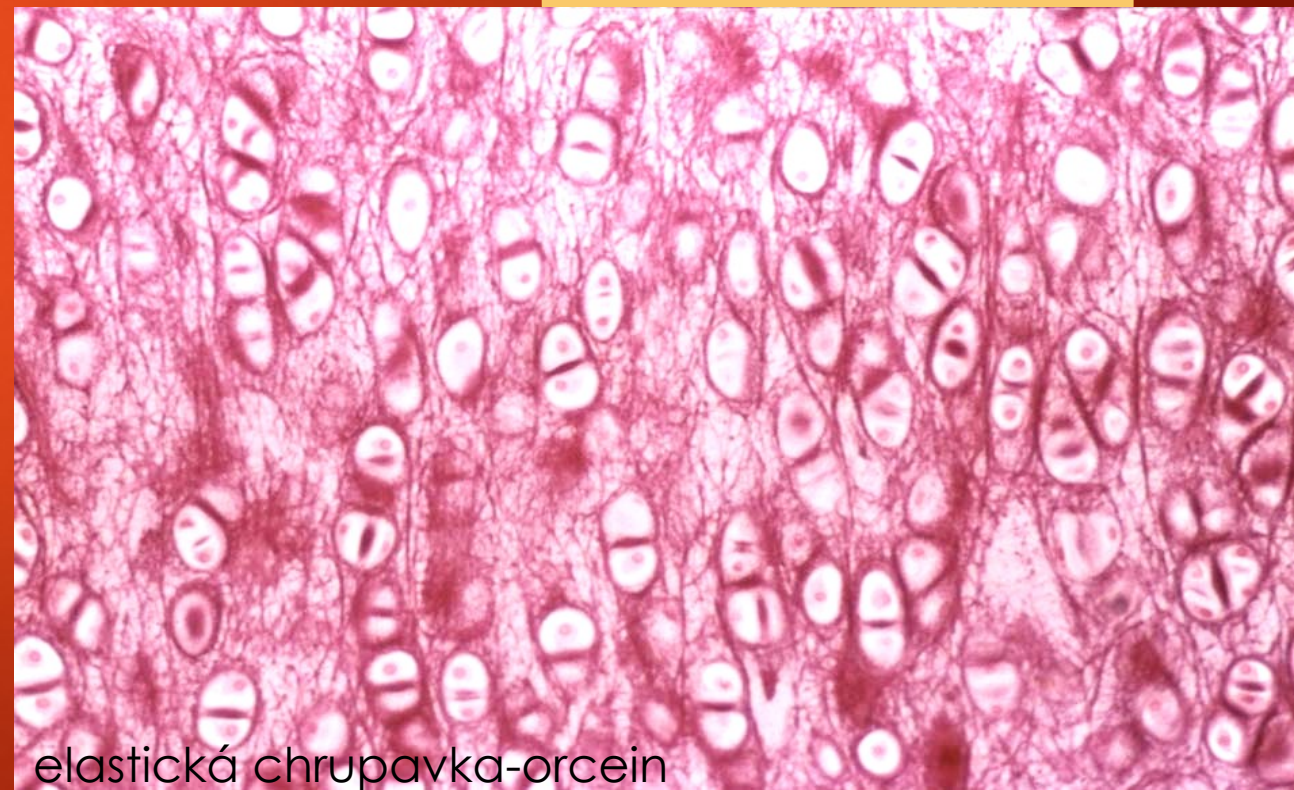
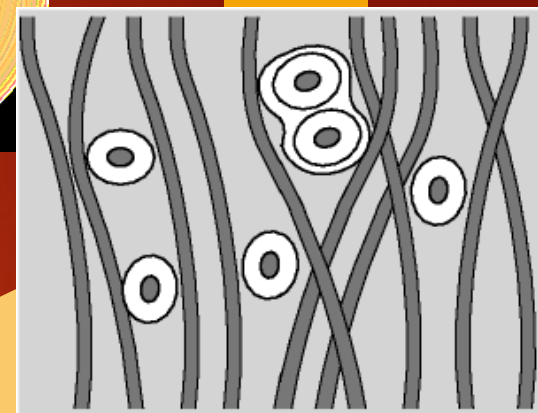
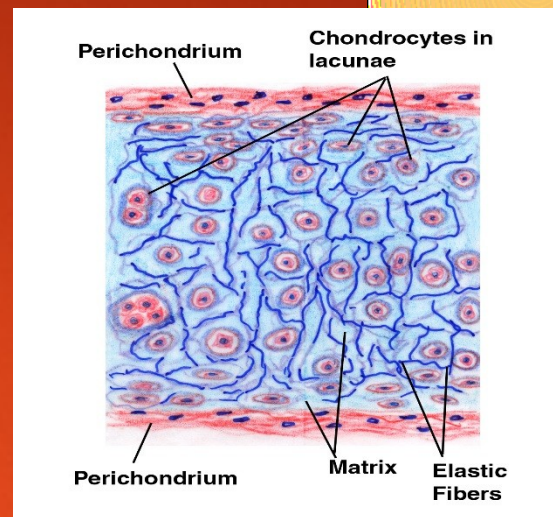

Elastická chrupavka

▶ ušní boltec, epiglottis,
Eustachova trubice

▶ elastická i kolagenní
vlákna

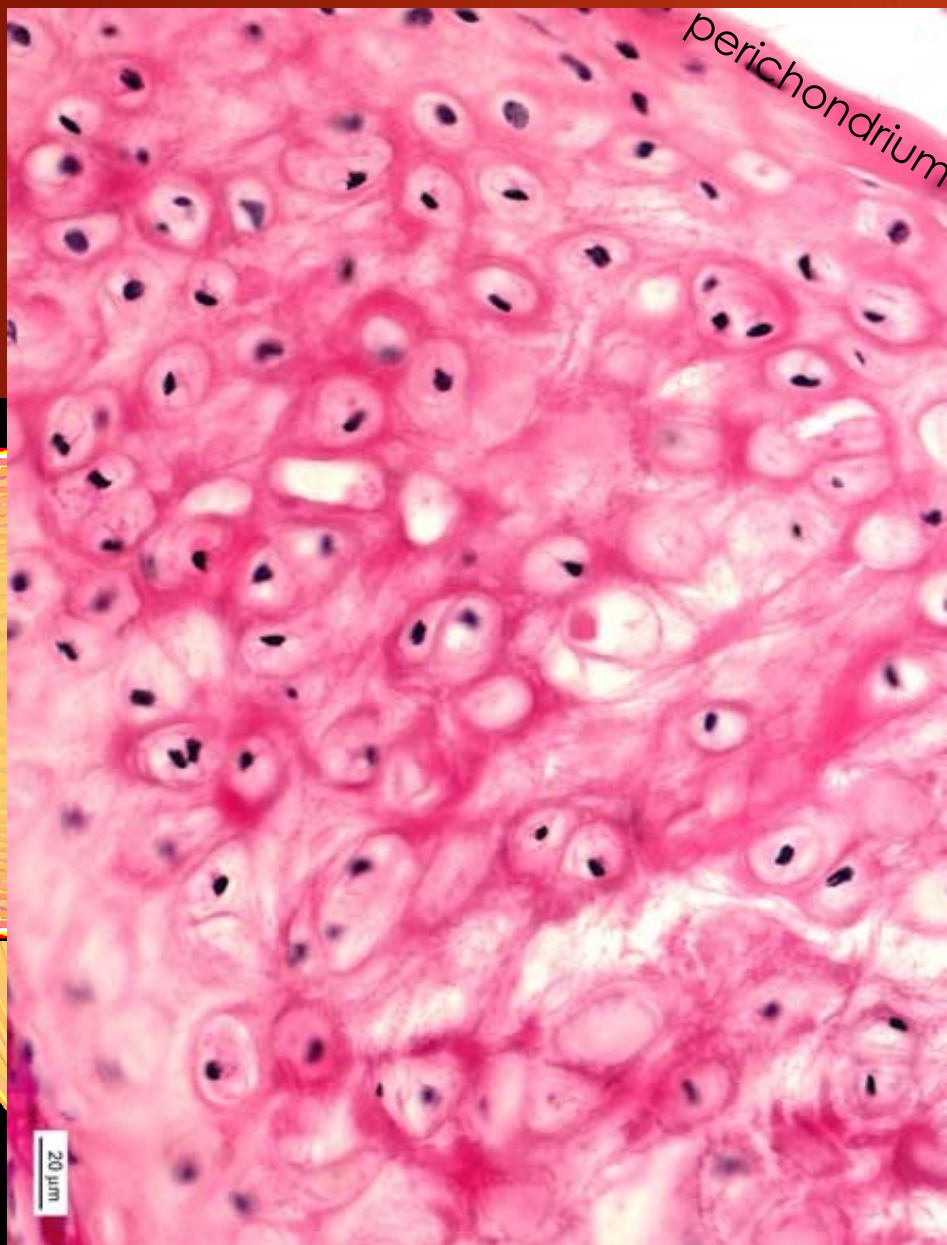
▶ nevytváří typické
isogenetické skupiny (
max. po 2)

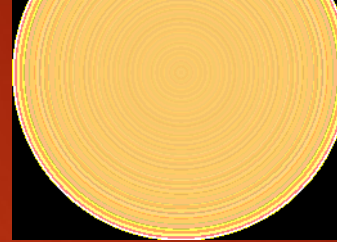
elastická chrupavka-orcein

Elastická chrupavka

HE

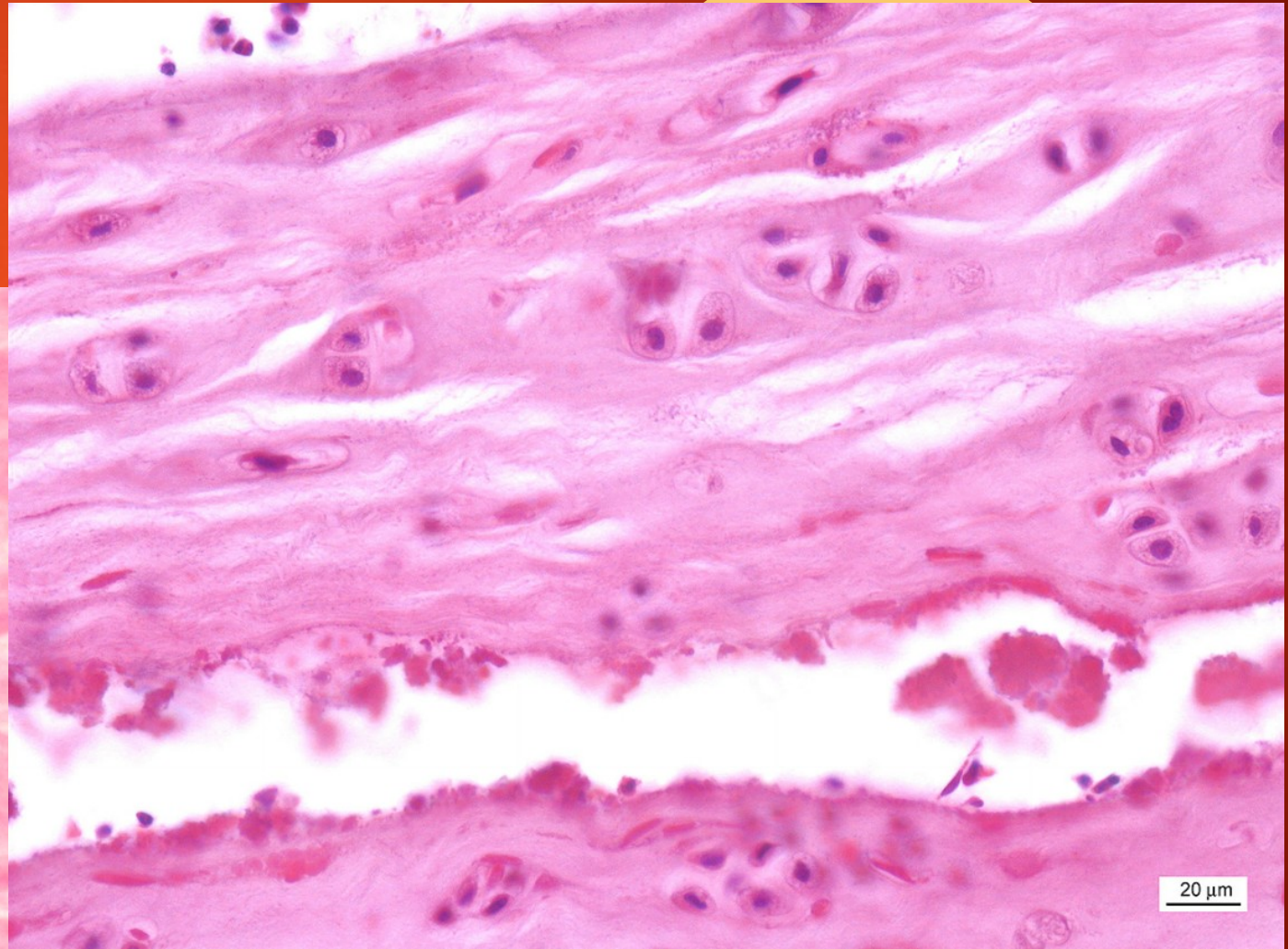
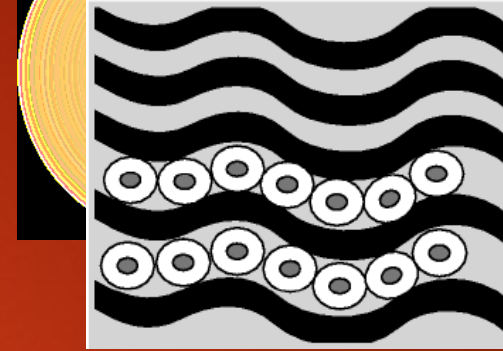

aldehydový fuchsin

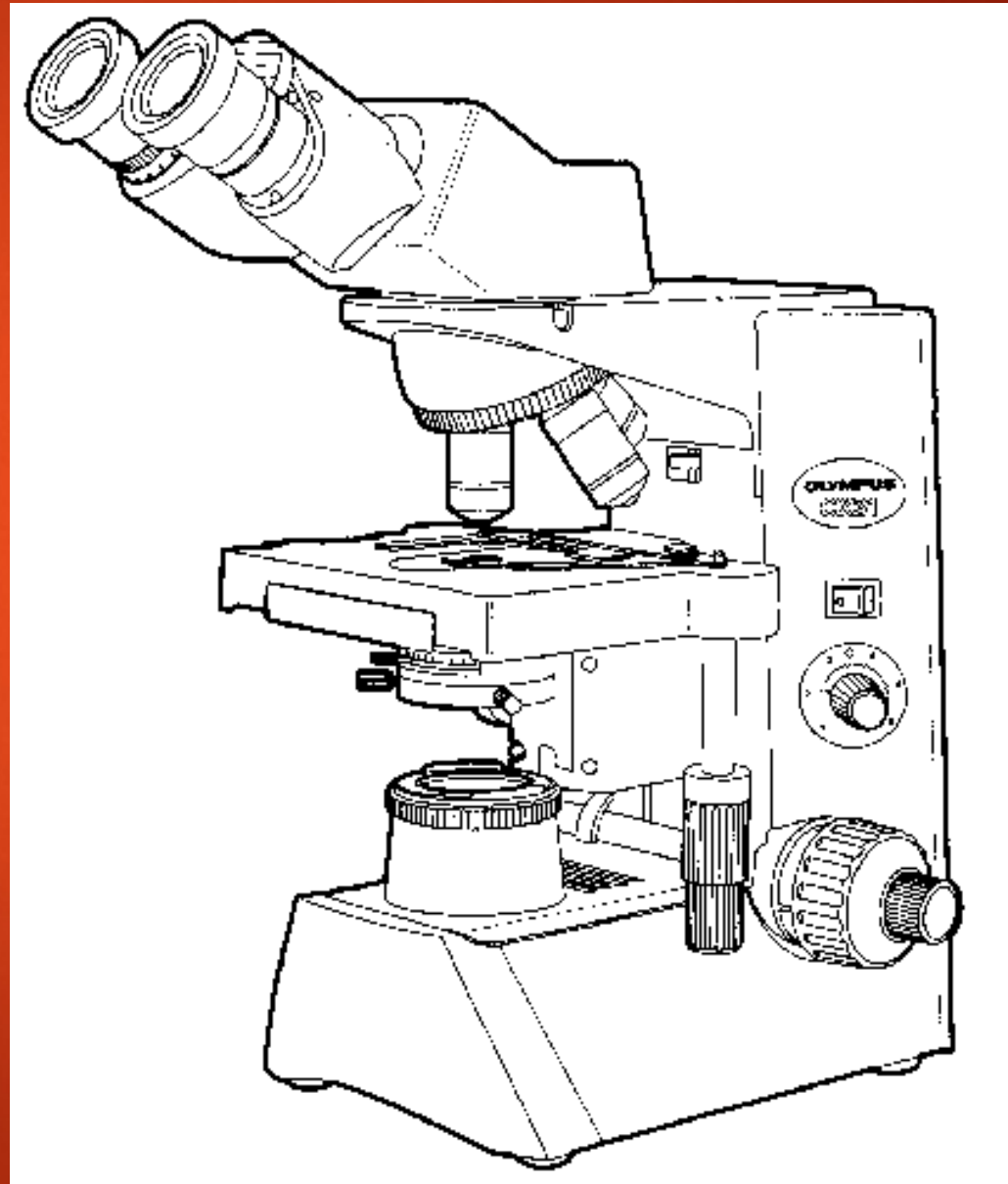
Vazivová chrupavka

- ▶ meziobratlové ploténky, symfýza
- ▶ připomíná husté kolagenní vazivo – mezi svazky kolagenních vláken jsou však umístěny chondrocyty v lakunách!!

Světelný mikroskop

- ▶ okuláry
- ▶ objektivy s čočkami
- ▶ stoleček s preparátem
- ▶ stínítko
- ▶ on/off
- ▶ kontrolka intenzity světla
- ▶ zdroj světla
- ▶ makrošroub
- ▶ mikrošroub

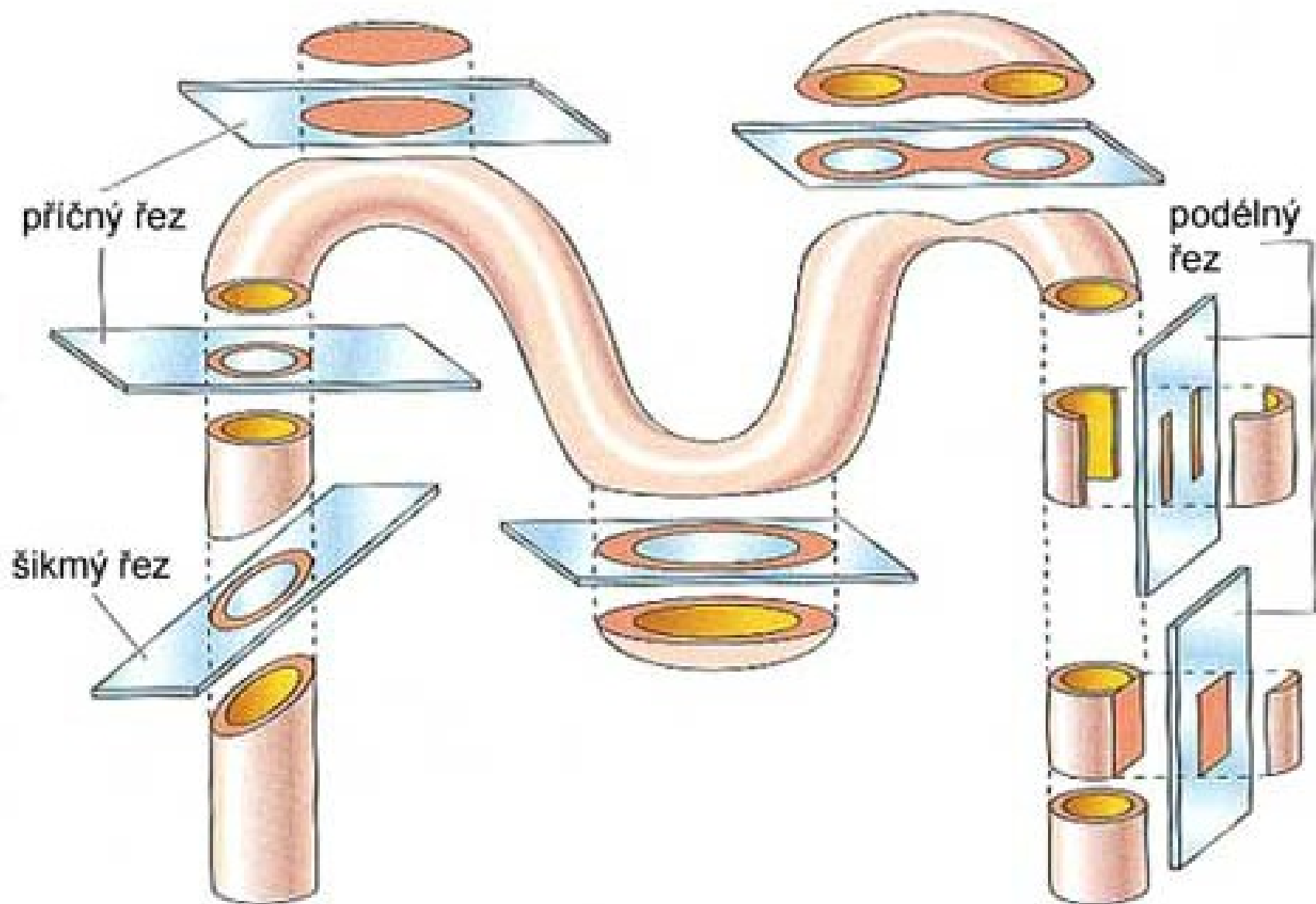
Instrukce k mikroskopování

1. krycí sklo musí být nahoře
2. začínat vždy od nejmenšího zvětšení (objektiv 4x),
zaostřit makrošroubem a doostřit mikrošroubem
3. vyměnit objektiv za silnější a doostřovat již jen
mikrošroubem

Nepoužívejte objektiv 100x!

POJIVOVÉ TKÁNĚ I – vazivo, chrupavka

Preparáty:

Rosolovité vazivo (99. Funiculus umbilicalis)

Řídké kolagenní vazivo (11. Esophagus)

Husté kolagenní vazivo (89. Zadní segment oka)

Retikulární vazivo (68. Lien – impregnace)

Elastické membrány (62. Aorta)

Hyalinní chrupavka (27. Trachea)

Elastická chrupavka (94. Auricula –HE, 28. Epiglottis -orcein)

Atlas EM:

Fibroblast (42)

Plazmatická buňka (43)

Žírná buňka (44)

Kolagenní vlákna (42, 44)

